

MŰVELŐDÉSI ÉLET

A művelődés a telepések életében évtizedeken keresztül nemcsak a szórakozást jelentette, hanem a heterogén szellemiség, a hagyományok, a szokások egybeötvözését is, amit az idetelepültek egész Torontál vármegyéből magukkal hoztak. A művelődési életen keresztül alakult ki az ún. egyedi muzslyai kultúra, szellemiség. A ma is élő muzslyai kulturális hagyományokban is fellelhetők más településhez, kultúrához fűződő motívumok (népviselet, ételkészítés, hímzés), amelyek ékes bizonyítékai bizonyos értékek átmentésének. A kulturális megnyilvánulásoknak (kocsmázás, bálók, táncmultság, olvasókör) igen jelentős szerep jutott a település első évtizedeiben, amikor még nem alakultak ki azok az intézményszerű formák (templom, iskola, óvoda, gazdakör), amelyek alkalmat adtak volna az embereknek, hogy kulturális különbségeiket fokozatosan összehangolják.

Az első művelődési rendezvényeknek a kocsmák adtak helyet. Itt szerveztek táncmultságokat hétféteken, a kora esti órákban, petróleumlámpa fénye mellett. Sajnos, sokszor a bicskázás is velejárója volt e vigadozásoknak. Innen eredt „a muzslyai bicskások” elnevezés, amely ma már csak legendaként maradt fenn. A vallási élethez kötődő szokások: Mikulás-nap, Luca-nap, karácsony, húsvét, búcsú, búza- és kenyérszentelés stb. maradtak, állandósultak, változásokat, módosítást csak egy-egy plébános kezdeményezett. Az iskola oktató-nevelői munkájával (1893-tól) új színfoltot jelentett a muzslyai művelődési életben. Fő szervezői az iskola pedagógusai voltak, mindenekelőtt Szegfű Lajos tanító. Az ő kezdeményezésére alakult meg 1896. december 20-án a Felsőmuzslyai Telep Községi Olvasóköre elnevezésű egyesület. Az alapszabályzatában megfogalmazott célok: egyleti könyvtár megalakítása és gyarapítása, a hírlapokra való előfizetés, a tudományos és közhasznú könyvek és folyóiratok felolvasása által előmozdítani a közművelődést. Az egyesületnek joga volt táncmultságot rendezni, a bevételből befolyt összeg elköltéséről a választmány döntött. Az egyesület egyik rendezvényéről a *Torontál* újság 1900. november 26-ai száma tudósít, miszerint Muzslyán, Labanc János telepes házában Katalin-napot rendeztek.

Több egyesület is működött. Az Ifjúsági Egyesület előadásokat, felvilágosító órákat, képzéseket szervezett (Szegfű Lajos tanító ve-

zetésével) a fiatalok részére. A Földművelési Gazdakör keretében működött a nőegylet, amely a nők számára szervezett tanfolyamokat, előadásokat, képzéseket. Művelődési tevékenységekkel is foglalkoztak: táncmulatságokat, bemutatókat, kiállításokat rendeztek.

Művelődési élet folyt az Önkéntes Tűzoltótestületben is. Az első világháború előtt voltak már kísérletek színdarab elkészítésére, a háborús események azonban közbeszóltak. A múlt század húszas éveiben érezhető nagyobb lendület a műkedvelés terén. Az Önkéntes Tűzoltótestület keretében működött a műkedvelők szakosztálya, ide tartozott a zenei szakosztály és az olvasóköri, majd 1927-ben megalakult a vigalmi bizottság azzal a feladattal, hogy színdarabokat, operetteket vigyen színre. Az utóbbi volt a sikerebb, erről részletesebben a *Torontál* napilap 1927. február 2-ai számában a következőket írta: „A muzslyai Tűzoltó Testület műkedvelőinek előadása. A Gornya-Muzslya-i Tűzoltó Testület műkedvelői vasárnap este nagysikerű színelőadást rendeztek a Tavaszi-féle vendéglőben. A kabarén 3 egyfelvonásost adtak elő. A kabaré első egyfelvonásos vígjátéka a *Dukaj István törvényszéki tárgyalása* volt. A főszerepet – Dukaj Istvánt – Obory Ignác [*a templom kántora, aki a színjátszás és a helyi kultúra érdekében sokat tett – a szerző megj.*], Bicskás Józsefet [*célzás a muzslyai bicskásokra – a szerző megj.*] Simonyi Bandi játszotta, Kószó Istvánt pedig a bíró szerepében láthattuk. Mindhárman nagyot alkottak. A kabaré második részét a *Mindörökké Anna* c. darab képezte. A főszerepet – Ágneszt – Pintér Mariska, az »önkéntest« Juhász István, az »orosz papot« Horvát Péter adta elő, az »arbjatosokat« Simonyi, Sípos, Riff és Sötét alakította művészi készséggel. Az est harmadik darabja a *Megbocsátok* c. volt, a főszerepet, a kocsmároszt Kren Lajos, az Ibont Riff Ilonka, »Ferit« Sötét, »Bandit« Obory alakította nagy sikerrel. A nagyszámú közönség fergeteges tapsal jutalmazta a színészeket. Az előadást reggelig tartó táncmulatság követte. Az első háromfelvonásos színdarab a *Páholy* c. vígjáték volt, amit a *Betyár kendője* népszínmű követett.” A *Torontál* 1927. június 11-ei számában ezt olvashatjuk a *Mágnás Miska* c. operett bemutatója kapcsán:

„A Gornya Muzslya-i önkéntes Tűzoltó Testület műkedvelő gárdája a népszínművek előadása során szerzett sikereinek buzdító hatása alatt nagy fába verte a fejszét – operettet adott elő, a *Mágnás Miskát* hozta színre a muzslyai Smidt-vendéglő színpadán. Amit a színpad

technikai vívmánya nem tudott adni, azt kárpótolta az együttes törekvő, minden elismerésre érdemes, kitűnő játéka.

Maga a szándék, a nyughatatlan előretörés, amely a társulatot megbirkóztatta az operett ezernyi nehézségével, a legnemesebb – mert kultúrát szolgál és az önművelődés oltárán áldoz. Ilyen esetekben bírátlanak kell lenni még ott is, ahol sokszor jogosult volna a kritika tisztítótüze, de a muzslyai műkedvelők játékában nincs szükség a szemhunyorgatásra, a jóakarató elnézésre, csak a bátorításra, hogy elárvult kultúránkat szolgálják továbbra is ilyen nemes igyekvéssel. Az operett főbb szerepeiben Hdobas Piroska, Obory Ignác, Kun Szabó Etelka, Simon Ferenc, Center György, László Annus, Papp István, László Teca, Simon Juliska, Kun Szabó Kálmán, Virág András és Vencel Pál arattak megérdemelt nagy sikert. Az énekek betanítását Móra Ferenc végezte, akinek a vezetése alatt álló zenekar kísérte az énekszámokat. A műkedvelő társulat Úrnapiján Tordára randul ki és ott adja elő a *Mágnás Miskát*.”

Ennek az operettnek oly nagy sikere volt Obory Ignác rendezésében, hogy hétszer adták elő, mindig nagy sikerrel. A fellépők egy része nehéz fizikai munkát végzett – kapálás, kubikolás –, de este a tűzoltólakatanyában vállalták a szerepet, nagy lelkesedéssel, petróleumlámpa fénye mellett tanulták a szöveget, próbáltak, és sikerrel adták elő a lelkes közönségnek. A harmincas évek sanyarú idejében gazdag művelődési élet folyt a faluban. 1930. december 24-én karácsonyesti színielőadást tartottak, megszervezték a Katalin-bált, majd december 31-én szilveszteri mulatságot rendeztek három helyen a faluban, ahol a következő zenekarok szórakoztatták a vendégeket: a Papp, a Kálmán és a Prágai zenekar. 1931-ben farsangi bált, majd húsvétra páros bált rendeztek. Áprilisban bemutatták a *Lili bárónő* c. színielőadást, szeptemberben szüreti bált, majd még néhány alkalomhoz kötődő bált szerveztek. Az 1932 és 1935 közötti időszakban a már betanult színdarabokat adták elő, és a hagyományos bálokat szervezték. 1936 februárjának végén álarcosbált rendeztek Lenhárdt Vida cukorgyári úti vendéglőjében. A bevételt a tűzoltótestület könyvtárának feltöltésére fordították. A *Tűzoltó* c. színdarabot Nagybecskereken mutatták be. Ennek az évnek a tavaszán került bemutatásra a *Mit susog a fehér akác* c. háromfelvonásos színdarab,

amelyet Erdélyi Mihály rendezett. Szent Flórián napját – május 10-ét – négy egyfelvonásos vígjátékkal ünnepelték. Bemutatták: Az antennabetyár, Az önfejű ember, A ping-pong és a Víg élet c. darabokat, amelyeket az ismert vígjátékíró, Nóti Károly, valamint Bekeri László rendezett. Felléptek: Erdei Etel, Tóth Mária, Tóth Katalin, Wiersz János, Cérna Árpád, Rice János, Juhász János, Horvát Péter. Ez év szeptember 6-án a Gyöngyösbokréta keretében Mondesz Mihály rendező vezetésével színre vitték a *Mézeskalács* c. nagy mesejátékot. Ebben a darabban felléptek: Sötét István, Sipos András, Csonka István, Pesti Sándor, Sörös Mária, Békésiné, Pestiné, Süli Ágnes, Kovács István, Bene Gizi, Zsidai János, Rice János, Ricéné és Tápai Mátyás. A bánsági Gyöngyösbokréta az egyik legnagyobb és leggazdagabb rendezvény volt, amelyet a két világháború között Muzslyán rendeztek meg, 1936. szeptember 6-án, nem véletlenül, mert ekkor volt II. Péter király születésnapja. Ötórai zenés ébresztővel kezdődött a nap, délelőtt zenés felvonulással folytatódott, majd istentisztelet következett a templomban. Délután az ifjúság dalokat adott elő zenekísérettel, majd népi táncokat. Este a helyi műkedvelők bemutatták a *Mézeskalács* c. háromfelvonásos me-

A Gyöngyösbokréta
plakátja 1936-ból

sejátékot, amit reggelig tartó táncmulatság követett. E nagy sikerű rendezvény, amely Nagybecskereket és környékét is megmozgatta, újabb lendületet adott a helyi műkedvelőknek. A közönség alig várta az újabb és újabb bemutatókat. Ekkor rendezték meg és mutatták be a következő színdarabokat: *Csavargólány*, *Sárgapitykés közlegény*, *Ezerjő*, *A falu rossza* és *Csárdáskirálynő*. Az 1937-es évet is gazdag kulturális élet jellemezte, a muzslyai tűzoltótestület műkedvelői már áprilisban bemutatták az *Akácvirág* c. színdarabot a nagybecskereki Dunderski-vendéglőben.

Ugyanez év májusában a Búzavirág ünnep keretében magyar népszokásokkal és táncokkal léptek fel. Az év folyamán több hagyományos bált, táncmulatságot rendeztek a helyi vendéglőkben. Az egyesület műkedvelői 1938-ban a falut megmozgató vállalkozásba kezdtek, amikor a *János vitéz* c. színdarabot vitték színre. A falu népe, apraja-nagyja hozzájárult a színdarab sikeres megvalósításához, a színpad, a kellékek előkészítéséhez. Teremhiány miatt szabadtéri előadás volt. A bemutató óriási sikert aratott, a sokat szenvedett, nélkülözött muzslyai nép álmainak valóra válását látta János vitézben, aki Tündérországból találta meg a boldogságát; azt gondolván, hogy ők is elnyerik itt, a földi életben a mesében látott Tündérországot – a jobb, könnyebb, emberibb életet.

A színdarabot Obory Ignác rendezte, és a dalokat is ő tanította be, a nagybecskereki filharmónia kíséretében. A darab szereplői: Simon Ferenc (János vitéz), Obory Ignácné (Juliska), Petrikovics József (Bagó trombitás), Karl Jánosné (gonosz mostoha), Fazekas Ferenc (csősz), Zsidai János (francia király), Bene Gizi (királylány), Faragó Aranka, Smidt Ilonka, Bodó Gizella, Wolf Katalin, Dobó Anna, Kazi Mária, Lendvai Erzsébet, Karl Júlia (tündérek), Somorai Mihály (huszármester), Békési János (csillagvizsgáló) és még sokan mások.

A tűzoltótestület keretében a következő csoportok működtek a két világháború alatt: a zenekarok (tambura- és fúvószenekar), a dalárda, a színjátszók és a tánccsoport. A színjátszók voltak a legtevékenyebbek. 1938-ban alakult egy újabb egyesület, a muzslyai munkások műkedvelőinek csoportja, amelynek soraiban kommunista eszméket terjesztő személyeket is találunk. Főleg férfiak voltak a tagjai, és dalárdát alakítottak, amely a második világháborúval beszüntette működését. A háború alatt a német megszállók minden kulturális megmozdulást ellenőriztek, csak a korlátozott ideig tartó időnkénti táncmulatságok, vallási, állami-nemzeti ünnepek megtartását engedélyezték.

A háború zárószakaszában az orosz és a partizán uralom ellenőrzése alatt tartotta a kulturális életet a faluban. Nagyon vigyáztak, nehogy a népi, forradalmi, szocialista eszméket valaki valamilyen formában megmételje, ezért az egyháztól és a művelődési lélettől igyekeztek távol tartani az ifúságot.

A háborút követő években, 1947-ben Muzslyán megalakult a Petőfi Sándor Kultúregyesület, amelyben a színjátszók jelentették a mozdítóerőt. A muzslyai művelődési életben a múlt század végén egy nagyobb változás történt: 1992-ben megalakult a Sziveri János Művészeti Színpad – Sziveri Jánosról, a muzslyai származású, fiatalon elhunyt költőről nevezték el –, amelynek keretében az a sokrétű irodalmi tevékenység kezdte szárnyát bontogatni, amely e szervezetet fémjelzi. Muzslyán a képzőművészetnek múltja van. A múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiben tevékenykedett itt az Origo Art képzőművészeti csoport, tagjai a vendég festőkkel évente képzőművészeti táborokat szerveztek a falu, a határ különböző helyein. Az ott készült munkákból kiállításokat rendeztek. Sajnos, a gazdasági válság és egyéb okok miatt a kilencvenes években megszünt tevékenykedni a képzőművészeti csoport.

A képzőművészet iránti érdeklődés nem csappant meg, csak az alkotók szervezett formában nem alkottak. 1998-ban a képzőművészet kedvelői, most már civil szervezet formájában, megalakították a MAKK-ot (Muzslyai Amatőr Képzőművészek Klubja). 1999-ben létrejött a Muzslyaiak Klubja, amely a külföldre távozott magyarokkal tartotta a kapcsolatot – muzslyaiak találkozója –, és nemzetünk jelesebb ünnepei alkalmából megemlékezéseket szervezett. A Muzslyaiak Klubja keretében alakult meg 2001-ben a Teleház, amely a helyi lakosság számítógépes alaptudását hivatott magasabb szintre emelni, amellet több olyan szolgáltatást nyújtott és nyújt a polgároknak, amelyet azok egy informatikaorientált világban igényelnek.

A hagyományok és szokások ápolásának, megőrzésének és átmentésének érdekében 2005-ben megalakult a hagyományápolók egyesülete. Évente több olyan rangos rendezvényt szerveznek, amelyek ezeket a célokat szolgálják. Muzslyának a fentebb említett egyesületeken kívül vannak még civil szervezetei, ahol folyik bizonyos formájú művelődési tevékenység. A Nők Klubjában a hagyományok ápolása és bemutatása mellett zenekar és énekkar is működik. A nyugdíjas-egyesületben is van zenekar és rekreációssport-szekciók. Muzslya mindig bővelkedett jó, tehetséges zenészekben, akik zenekarokba társulva népdalokat, népzene-

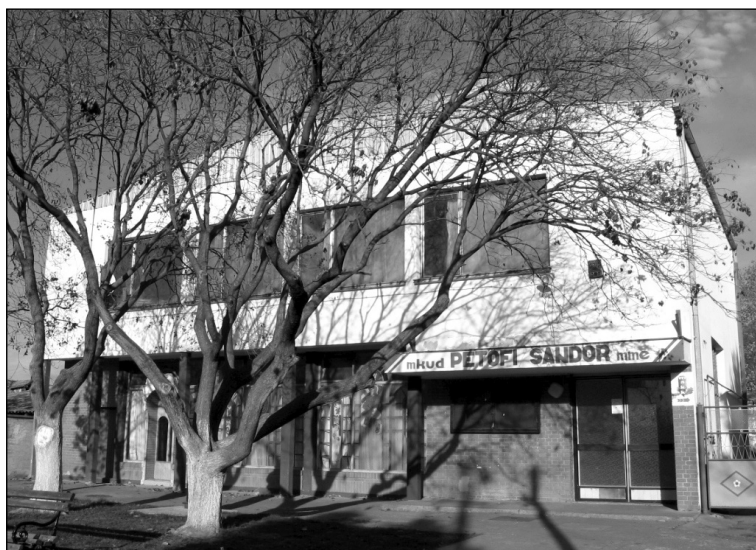
szórakoztató és komolyzenét játszottak. 2003-ban megalakult a Zenészek és Énekesek Egyesülete, amelyhez több mint tíz zenekar, szövegírók, énekesek csatlakoztak. A zenészek minden év nyarán megszervezik hagyományos rendezvényüket, a Líra Popfesztivált, amelyen vajdasági, fiatal, tehetséges énekesek vesznek részt.

A helyi római katolikus templomnak is van zenekara, ifjúsági kórusa, énekkara. Az istentiszteletet kísérik a templomban, alkalmi ünnepeken – búcsúi, karácsonyi koncertek –, kórusok, zenekarok találkozóin lépnek fel. Műsorukban egyházi szerzeményeken kívül ismert világi szerzők számaait is megszólaltatják.⁹⁴

A muzslyai Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület

A háborút követően, 1947-ben alakult meg Petőfi Sándor Kultúr-egyesület néven, és erre az időszakra vezethető vissza a színjátszó szakcsoport önállósulása is. A színjátszásnak nagy hagyománya volt már Muzslyán. Az egyesület megalakulásának első éveiben a színjátszók voltak a legaktívabbak. 1949-ben saját bevételükből sikerült a falu központjában egy épületet megvásárolniuk és önkéntes munkával úgy rendbe hozniuk, hogy az egyesület tevékenységének megfeleljen. A falu és a helyi iskola pedagógusai szaktudásának, szellemi erejének bevonásával újabb szakcsoportokkal bővült az egyesület. A múlt század ötvenes éveiben a színjátszás mellett a következő csoportok működtek: biliárd-, sakk-, népegyetemi, könyv-

⁹⁴ A civil szervezetek adatjegyzékei, évi jelentései 2010-ig.

A Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület székháza

tár-, zene- és vigalmi szakosztály. Mindegyik nagy lelkesedéssel dolgozott, a létszám gyarapítása mellett a gyakorlásra, a fellépésekre és a versengésre összpontosítottak. Zsongott az élet az egyesületben. Folyamatos volt az italmérés, valamint az alkalmi táncestek, főleg vasárnap esténként (a lányokat a gardimamák is elkísérték).

A rendezvények és ünnepek alkalmával befolyt bevételt az egyesület tevékenységére, a körülmények javítására fordították. A hatvanas években a faluban bevezették az ún. pótagót, és a helyi közösség számlájára befizetett eszközök egy részét a művelődési életre fordították. A fejlesztési terv keretében 1963-ban kerthelyiséggel és az azt kiegészítő fedett páholyokkal bővítették az egyesületet. Itt kapott helyet a nyári színpad, a hozzá tartozó öltözőkkel.

Az akkori faluvezetés, figyelembe véve a művelődési egyesület addigi eredményeit, a szakosztályok aktivitásait, úgy döntött, hogy a mind gyakrabban javításra szoruló épületet lebontja, és egy korszerűbbet épít a helyére. Erre a nagy vállalkozásra 1965-ben került sor. Egy év múlva már el is készült a 400 m² alapterületű nagyterem mellékhelyiségekkel, színpaddal, öltözőkkel, szertárral. Az emeleti részt 1979–80-ban építették. Ott kapott helyet a könyvtár és néhány iroda. A kultúregyesület belterén két alkalommal változtattak. A XXI. Durindót és a XXXIV. Gyöngyösbokrétát 1997. június 7-én és 8-án rendezték meg a Petőfi nagytermében és a Lehel labdarúgópályán. Ezeken a rendezvényeken több száz résztvevő lépett fel. 1999-ben, amikor a muzslyai helyi közösség művelődési háza adott helyet a Vajdasági Magyar Amatőr Színjátszók Talál-

A Petőfi nyári színpada

kozójának, négyméteres galériával (balkonnal) növelték a terem befogadóképességét. 2009–10-ben bővítették a színpadot, a fűtést átalakították. A Petőfi színjátszói minden seregszemlén részt vettek, és sok elismeréssel, oklevéllel tértek haza. Ebből az időszakból az alábbi színészek teljesítményét emelhetnénk ki: Kurunczi János, Katona János, Rúzsza János, a Rapos házaspár, Kovács József (szódás) és kedves neje, Pozsár Sándor és neje, Etelka, Barta István, Balázs János és neje, Márta, Balázs György, Varga Katalin, Lakatos Dezső, Kimih Rozália, Justin Tamás, ifj. Kurunczi János, Oláh Vencel Erika, Lénárt József és neje, Teréz, Pakai Tibor és neje, Zsuzsanna, Lábad Zoltán és neje, Aranka, Balázs Magdolna, Boldizsár Etelka. Minden évben legalább egy darabot színre vittek, azzal tájoltak a környező magyarlakta falvakban.

Az egyesület tevékenységének egyik legfontosabb célja és feladata az anyanyelv ápolása, a nemzeti öntudat erősítése és megtartása, hagyományaink megőrzése. A szórványban a nyelvmegőrzés fontos feladat, a művelődési lehetőségeken, hagyományokon, szokásokon, nemzeti, vallási ünnepeken keresztül lehet erősíteni a nemzeti öntudatot idősekben és fiatalokban egyaránt. A kulturális értékek megőrzése a feltétele annak, hogy e vidékeken a magyar kultúra a jövőben is fennmaradjon.

Az egyesület keretében tizennégy szakcsoport ténykedik: a Pity-pang tánccsoport, a Pillangó tánccsoport, az Apróka énekcsoport, a Pöngető citerazenekar, a kis mazsorett-tánccsoport, a nagy mazsorett-tánccsoport, a Margaréta énekkar, a Tiszavirág tánccsoport, a színjátszók csoportja, az idősebbek citerazenekara, a vegyes kórus, az Őszirozsa tánccsoport, a mesemondók csoportja és a MAKK.

Az 1947-ben megalakult kultúregyesületet és a mai művelődési egyesületet is az elnökség és az elnök irányította, vezette. A törvényességet, az egyesület pénzügyeit az ellenőrző bizottság felügyelte, követte, ellenőrizte.⁹⁵

Elnökök	Időszak ⁹⁶
Juhász István	1947–1951
Csordás Illés	1951–1956
Katona János	1956–1960
Sövényházi Ferenc	1960–1966
Horváth János	1966–1970
Sövényházi Ferenc	1970–1981
Csánki Sándor	1981–1985

⁹⁵ Karl: i. m. 201.

⁹⁶ A civil szervezetek adatjegyzékei, évi jelentései 2010-ig.

Fülöp György	1985–1989
Palatinus János	1989–1991
Patai János	1991–1993
Juhász Béla	1993–1997
Pakai Tibor	1997–2001
Varga Katalin	2001–2005
Dobó József	2005–2011
Oláh Vencel Erika	2011–

Színjátszás

Muzslya kultúréletének meghatározó tényezője volt a színjátszás. Ebben nagy szerepet vállaltak azok az értelmiségiek, akik helyben éltek, és mozgósítani tudták a műkedvelőket, tehetségeket, akik szabadidejüket a falu népének szórakoztatására fordították. A kezdetek óta volt egy nyers, faragatlan, alacsony műveltségű tömeg, és ebből a tömegből ki lehetett hozni azt az alkotó réteget, amilyennel a közösség rendelkezett. Ezt a lehetőséget fedezte fel Obory Ignác helybéli kántor a múlt század húszas éveiben, amikor megrendezte az első színdarabot, betanította a helybeliekkel a szövegét. A két világháború közötti időszakból néhány rendező nevét kell kiemelni: Obory Ignác, Mondesz Mihály, Nóti Károly, Beker László, Varga Antal. A bemutatott színdarabok abból az időszakból: *Dukaj István törvényszéki tárgyalása*, *Mindörökké Anna*, *Megbocsátok*, *Mágnás Miska*, *Lili bárónő*, *A tűzoltó*, *Az önfejű ember*, *Mit susog a fehér akác*, *Vig élet*, *A ping-pong*, *Csavargólány*, *Sárgapitykés közlegény*, *Ezerjő*, *A falu rossza*, *Csárdáskirálynő*, *Akácvirág*, *János vitéz*, *Sárga csikó*, *Amit a gólya mesél*, *A bor*, *A Tóth lány*, *Tatárjárás*, *Pacsirta*, *Mézeskalács*, *Piros bugyelláris*, *Gyimesi vadvirág*, *Nótás Kata*, *A cigány*, *Szökött katona*, *Tépett rózsza*, *Vereshajú*.

A színdarabokat kocsókban, kerthelyiségekben, utcán – szabad ég alatt – adták elő. A színdarabhoz szükséges kellékeket a helybeli asztalosok, bognárok és ezermesterek készítették el.

1947 után, amikor az egyesület már saját székházal és színpaddal rendelkezett, emberibb légkörben folyhatott a darabok begyakorlása, bemutatása. A hatvanas-hetvenes években a színjátszók évente egy-két bemutatót tartottak. 1977-ben Stojan Stoilković rendezésében Nušić *Miniszterné* c. vígjátékát vitték színre nagy szakmai és közönségsikerrel.

Balázs János és neje, Balázs Márta (született Budai) 33 évet töltöttek a muzslyai Petőfi színpadán mint színészek és énekesek.

Balázs János (1944–2011) Nagybecskerekben született. A markánsabb színművészek, énekesek egyike évtizedeken keresztül szórakoztatta a színjátszás és a könnyűzene kedvelőit. Vasárnap estéenként lány, kellemes hangjával elbűvölte a helyi Petőfi-ben a táncesten jelen levő több száz fiatal, valamint a lakodalmakban is a nagyszámú vendéget. Az Újvidéki Rádió és Televízió magyar szerkesztősége hamar felfigyelt tehetségére, aminek eredményeképp felvételek, fellépések, hanglemezek születtek az 1970–80-as években. 1972-ben Bihaćon (Bosznia) Vajdaságot képviselte egy alkalmi ünnepségen. Az éneklés mellett színészkedett és színdarabokat rendezett. Színészi karriere 1963-ban kezdődött, ekkor „beugróként” lépett fel az *Aranykakas* című zenés vígjátékban.

A színészi pályafutása alatt 406-szor lépett színre, többnyire nejével, Mártával együtt. 32 színdarabban, kabaréban szerepeltek, amelyekkel beutazták Vajdaságot, Magyarországot. 1970-ben Prizrenben, Vajdaságot képviselve, az amatőr színjátszók Testvériség-egység elnevezésű szemléjén is nagy sikert arattak.

A múlt század hetvenes éveiben kezdett el rendezéssel foglalkozni. 1975–99 között 19 zenés színdarabot és kabaréműsort rendezett. János és Márta munkáját a szakértők mindig nagyra értékelték, ezt a sok elismerés, díj, oklevél bizonyítja. Balázs Márta nyolc alkalommal érdemelt ki díjat alakításáért, két alkalommal a legjobb női főszerepért járó díjjal tüntették ki. János hétszer kapott elismerést színészi alakításáért, hat díjat rendezésért, kétszer érdemelte ki a legjobb vajdasági amatőr rendezőnek járó díjat. 1979-ben a nagybecskereki amatőrszövetség díját, 1981-ben a kultúrszövetség díját vehette át a kultúra területén kifejtett tevékenységéért. 1990-ben Muzslya helyi közösség bronzplakettal értékelte a művelődés területén végzett több évtizedes tevékenységét, a díjat a falu napján, búcsúkor adta át neki a helyi közösség tanácsa. János jól összeválogatott színészgárdát tudott kiképezni, akik nagy lelkesedéssel, odaadással formálták meg szerepeiket. Balázs János az 1970–90-es évek helyi közösségi eseményeit 8 mm-es kiskamerás filmen örökítette meg az utókor számára. A dokumentumfilmet több alkalommal vetítette a Petőfi-ben egy-egy alkalmi megemlékezés, évforduló, ünnepség kapcsán.⁹⁷

⁹⁷ Uo.

Balázs János

Táncsoport

A táncsoportok létrejöttéről kevés írásos emlék maradt fenn. Színhagyományokból tudjuk, hogy a lányok magyar népviseletbe öltözve jelentek meg a fontosabb ünnepeken – így a millenniumi megemlékezéskor (1896), bálokban, táncmulatságokon az első világháború végéig. A tűzoltótestület 1927-es jegyzőkönyvének tanúsága szerint zenei szakosztály is működött a tűzoltóság keretében. 1936. szeptember 6-án, a Gyöngyösbokréta rendezvényen, amelyet Muzslyán tartottak meg, az egész napos műsor keretében a délutáni órákban mutattak be népi táncokat a nagybecskereki és muzslyai fiatalok (kóló, magyar tánc). 1937 májusában a Búzavirág ünnepségen a helyi fiatalok magyar népszokásokkal és táncokkal léptek fel, ami azt jelenti, hogy a tűzoltótestület keretében táncsoport is létezett. A második világháborút követően megalakuló kultúregyesület jegyzőkönyveiben még nem találkoztunk néptáncsoporttal. Az ötvenes évek végén a helyi állami iskola tanárai közül Szakáll András és Rozália foglalkoztak magyar népi táncok betanításával az iskolában és a kultúregyesületben is. A múlt század nyolcvanas éveiben a helyi óvoda nevelőnőjének, Lázár Dékány Veronának és Đurić Erzsébet magyar szakos tanárnőnek köszönhetően a művelődési egyesületben beindult a magyar táncsoport, amelynek a tagjai óvodások és az iskola alsósai. Többévi odaadó, önfeláldozó munka eredménye, hogy a Gyöngyösbokrétán Muzslyát is képviselte táncsoport. A kilencvenes évek elején Tóth Glemba Klára vezetésével a Petőfi berkeiben több mint száz táncos lábú gyerek (négy korosztály) ropta a magyar táncot nagy lelkesedéssel. A különböző versenyeken elért sikerek eredményeként jutottak el Montenegróba egy nagy táncfalalkozóra. A táncsoportot a Petőfi zenekara kísérte. A XXXIV. Gyöngyösbokrétán, amelyet Muzslyán rendeztek meg 1997 nyarán, az egész falu népe szurkolt a Petőfi táncosainak. A muzslyai táncosok bejárták a környező falvakat. A falu fennállásának 105. évfordulójára (1998-ban) Nagybecskerek kultúrközpontjában megrendezett műsoron is óriási sikert értek el. A bombázások és a háborús légkör rányomták bélyegüket a művelődési életre, így a táncsoport tevékenységére is. Néhány évi visszaesés után egy volt táncos, Kucora Borbély Edina és Lázár Dékány Veronka vezetésével újra tömegessé vált a táncélelet a Petőfiben.

Citerások

A telepések életében már közismert népi hangszer volt a citera. A zenei tehetséggel megáldottak maguk készítették a hangszert. Már az első táncmulatságokon citeráztak, és a délutáni gyerekbálokban is. Ez a hangszer a szegény emberek hangszere volt. A citera készítése azokban az időkben nem igényelt jó minőségű fát alapanyagként. A faluban több citerás létezett. Névnepok alkalmával, egyéb családi ünnepekkor jó hangulat kerekedett a citerazene mellett, a citera hangja eloszlatta a bűt, a bajt, a gondot, lelkiemelt adott a holnaphoz. A két világháború között, amikor zenekarok alakultak, veszíteni kezdte a szórakoztatásban betöltött szerepét. Voltak, akik kitarítottak e népi hangszer mellett, és egész életükben a húrjait pengetve igyekeztek népszerűsíteni, és megmenteni a feledés homályától. 1975-ben a Petőfi keretében beindult egy új szakosztály azzal a céllal, hogy citerazenekart alakítsanak, hogy megismertessék a faluval azt a hangszert, melynek hangja mellett generációk nőttek fel, tanultak meg táncolni, szórakozni, valamint hogy zenei érdeklődésű fiatalokat tanítsanak meg citerázni, s ily módon megőrizték azokat az értékeket, amelyeket az előző generációk hagytak rájuk. A Petőfi vezetősége Katona Jánost bízta meg, hogy gyűjtse össze a citerázni tudó muzslyaikat. Így alakult meg a citerazenekar, amelynek Szilasi Mihály lett a vezetője, aki már több évtizede gyönyörűen citerázott. Tehetségének és munkájának köszönhetően oly művészi szintre emelte a zenekar működését, hogy sok sikeres fellépés után 1975-ben a népzenei fesztiválon aranyplakettet kaptak, majd egy évvel később a Versecen rendezett tartományi népzenei versenyen első helyen végeztek. 1977-ben, a Péterrévén megrendezett tartományi citerazenekar-szemlén külön elismerésben részesültek. Az Újvidéki Rádió és Televízió műsoraiban több alkalommal felléptek, és felhívták magukra a zeneszakértők figyelmét. Ebben a citerazenekarban a következő zenészek citeráltak: Szilasi Mihály, Juhász Ferenc, Barát Béla, Pósa József, Katona János, Bakos József és Lele József. Szilasi Mihály halála után Lele József vállalta a csoport vezetését, amelynek jelenlegi tagjai Lele József, Tripković Miroslav, Huszta Antal és Sziveri Sándor. Minden évben sikeresen lépnek fel a Durindón.

A helyi iskola kezdeményezésére a 2004/2005-ös tanévben Lele József citeramester vezetésével megalakult az iskola citeracsoportja. A csoportnak a citerákat az óbecsei származású Micsik Béla hangszerkészítő mester készítette a tartományi kisebbségügyi titkárság támogatásával. A kitarató munkának, a rendszeres próbáknak, a jól

Lele József

összeválogatott szorgalmas diákoknak és tanítómesterüknek köszönhetően az eredmények sem maradtak el a Szólj, síp, szólj! és az Aranycitera vajdasági szintű népzenei versenyeken. Számtalan rangos helyezés a bizonyítéka munkájuk eredményességének. Többször jártak külföldön is, s ezáltal nemcsak a citerazenét népszerűsítik, hanem az iskolát, a művelődési egyesületet és a régiót is. A csoport tagjai: Váci Nándor, Budai Zoltán, Sándor Donát, Lele Brigitta, Süveg Teodóra, Muhi Dániel és Metenkovics Adorján. A lelkes kis csoportot néhány év után a Petőfi Sándor MME karolta fel, mondván, hogy a citerások helye a kultúrház, így ezután Pöngető néven szerepeltek a különböző versenyeken, nagy sikereket aratva.

LELE JÓZSEF (1945–)

1945-ben született Magyarcsernyén. A citera nagy szerelmese, elkötelezettje. Így nyilatkozik erről: „A citera nélkül biztosan másképp alakult volna az életem. Hat-hét éves koromban ismertem meg ezt a népi hangszert a magyarcsernyei Palatinus Sándor tanítómesterem jóvoltából, tőle tanultam a citerázást. A kottát később tanultam meg, amikor Muzslyára kerültem, és tagja lettem a Petőfi Sándor MME-nek. Ez 1980-ban történt, amikor Katona János, aki maga is citerás volt, felkért, hogy kapcsolódjak be a Szilasi Mihály vezetésével működő citerazenekarba. 1985-ben, Mihály bácsi távozása után átvettem a zenekar vezetését, amit azóta sem hagytam abba. Célom, hogy megőrizzük azt az örökséget, amelyet a muzslyai sántalépéses citerázás jellemez – Szilasi Mihály vezetett be ezt a jellegzetes muzsikálási módszert. Az itteni citerazenét a citeraszakértők is nagyra értékelik, mert ez csak Muzslyára jellemző. Ezt a fajta citerázást ápolom, és adom tovább tanítványaimnak, mert ennyivel tartozom a citerazenének és az utónemzedéknek.” Józsi bácsi csöndes, kiegyensúlyozott személyiség, mindig önmagát adja a zenén keresztül, önzetlenül, őszintén, ami természetéből, egyéniségéből fakad. Igazi pedagógus: türelmes, hisz a tanítványaiban. Az egyesületben nincs rendezvény, ahol ne lépne fel az ő stílusában, szerényen, mindig a maximumot nyújtva. Évtizedek óta a muzslyai, a délvidéki és az egyetemes magyar kultúra szolgálatában áll. Teszi a földi küldetését, kiáll a magyar szóránnykultúra megmaradásáért. A Durindón minden évben sikeresen fellép citerazenekarával és szólistaként is. Számtalan dicsérő, elismerő oklevelet kapott a különböző rendezvényeken. Tudását, tapasztalatát folyamatosan adja át az általa vezetett Pöngető zenekar fiatal tagjainak, akik

közt unokája, a tehetséges citerás és népdalénekes, Lele Brigitta is szerepel. Józsi bácsi tehetségére, sajátos citerázására felfigyeltek a jeles vajdasági citeraszakértők, aminek bizonyítéka, hogy őt kérték fel 2005-ben, képviselje Vajdaságot a budapesti művészeti napokon. 2007-ben megkapta a Petőfi Sándor MME Aranyplakettjét, 2009-ben Muzslya helyi közössége elismerését, 2010-ben pedig, a magyar kultúra napján, a Vajdasági Magyar Művelődési Szövetség Magyar Életfa díját vehette át.

Szilasi-nap

Szilasi Mihály a múlt század hetvenes éveiben a Petőfi MME keretén belül többedmagával citerazenekart alakított, azzal a céllal, hogy e népi hangszert annak teljes mivoltában megőrizték a feledés homályától.

1994 óta a muzslai Petőfi Sándor MME minden év februárjában megemlékezik a citerázás első vajdasági mesteréről, Szilasi Mihályról, aki a sántalépeses citerázásról vált ismertté. A Szilasi-emlékestek mottója Sütő András zenéről szóló megfogalmazása lehetne: „Ameddig egy nép énekel, messzire hallatszik hangja.” A nagy muzslyai citeramester tiszteletére megrendezett esten mindig külön meghívottakként vannak jelen leányai (Horváth Irén és Kamenko Rozália). Az est folyamán Vajdaság területéről fellépnek Magyarcsernye, Temerin, Szentmihály, Óbecse, Szenttamás, Kis-orosz, Törökbecse, Horgos, Pancsova citerásai és természetesen a muzslyai kis és nagy citerások, valamint a budapesti citerazenekek és szólisták. A citerásokat népdalkórus kíséri, vagy maguk a fellépők énekelnek citerázás közben.

Kórusok, ének- és tánccsoportok

A tűzoltótestület jegyzőkönyveiben olvashatjuk, hogy a testület berkeiben dalárda is működött; a muzslyai munkások 1938-ban alakult műkedvelő csoportjában is létezett dalárda; és az 1947-ben létrejött kultúregyesületben, a zenei szakosztály keretében énekkart is alakítottak. Ebben az időszakban a falusi pedagógusok pártfeladatul kapták, hogy felkarolják a művelődési életet a társadalmi, művelődési egyesületekben. Előbb Horváth János iskolaigazgató, majd Gulyás Valéria zene szakos tanárnő foglalkozott az iskola és az egyesület kórusával. Tehetséges diák és felnőtt volt bőven, csak időt kellett találni a próbákra. Alkalmi ünnepekből (állami, párt-,

faluünnep) is volt elég, így fellépésekre sűrűn adódott alkalom. Az elismerések, dicsérő oklevelek bizonyítják a kórusok fellépéseinek színvonalát. A Petőfi kórusa folyamatosan jelen van a vajdasági magyarok legnagyobb kulturális zenei rendezvényén, a Durindón. Rontó Márta zene szakos tanár vezetésével sikeresen szerepelnek a különböző szemléken, találkozókön. A 20 tagú vegyes kórus minden alkalmi ünnepségen fellép.

Rontó Márta vezetésével rendkívüli sikereket ér el a Margaréta énekcsoport is, amely nemcsak a rendhagyó, alkalmi műsorokban lép fel, hanem a kórusok, énekkarok találkozóján is. Nemzeti, vallási ünnepeinken minden rendezvény aktív szereplője, csengő, kiművelt hangjukkal kiérdemlik a hálás közönség elismerését. A csoport tagjai a nagybecskereki zenei középiskola növendékei: Sándor Enikő, Sándor Zita, Süveg Teodóra és Muhi Dániel. A legkisebbek énekcsoportja az Aprókák, amelynek tagjai a helyi általános iskola alsós tagozatainak tanulói. Gyönyörű élmény hallgatni, ha énekelnek. A rendszeres próbák szép eredményeként nemegyszer tértek haza díjjal a Szólj, síp, szólj! népzenei vetélkedőről. Ezt a csoportot is Rontó Márta vezeti, aki minden alkalmat megragad, hogy a fiatal tehetségeket felléptesse, ily módon egyengetve a csoport számára az utat a kiteljesedés felé.

A művelődési egyesület keretén belül 2008-ban alakult meg két mazsorett-tánc csoport (egy általános iskolás és egy felnőtt korosztályú). Művészeti vezetőjük Törköly Krisztina. A sok időigényes munka eredménye a számtalan sikeres bemutató, fellépés szűkebb és tágabb pátriánkban, valamint külföldön is. A felnőtt korosztály tagjai: Törköly Krisztina, Madarász Tímea és Kiss Eszter.

A táncdalfesztivál

A Petőfi vezetősége a múlt század kilencvenes éveiben úgy döntött, hogy a fiatal, tehetséges táncdalénekeseket is fel kellene karolnia, helyet és esélyt adni művelődési életünkben a magyar szórakoztató zenének. A Petőfi akkori elnök asszonya, Varga Katalin jóvoltából négy éven keresztül szervezték meg a Petőfiben a táncdalfesztivált, amelyen fiatal énekesek ismert, népszerű szerzeményeket adtak elő. A fesztiválokat júliusban tartották, a nyári színpadon adva helyet, lehetőséget a fiatal fellépőknek. Az előkészítés során komoly csapat dolgozott azért, hogy a fesztivál sikeres legyen. A szakzsűri tagjai Boldizsár Márta zenepedagógus, orgonaművész, népdalénekes, Molnár Ede zenész, Kecskés Sándor zenész (a Szivárvány együttes

tagja), Pongó Lajos, az Újvidéki Rádió producere és Gyémánt Tibor zeneszerző, zenész, énekes voltak. A fesztiválokon a legsikeresebben Kapusi Lidia, Szekeres Zsuzsanna, Liptai Róbert, Tóth Diána, Nagy Zsolt, Kovács Csaba és Rácz Csaba szerepeltek. A muzslyai táncdalfesztivál díjazottjai a temerini táncdalfesztiválról is győztesekként (I., II., III. helyezéssel) tértek haza az ifik és a felnőttek kategóriájában is.

A könyvtár

A könyvtárnak (olvasókörnek) nagy múltja van Muzslyán a település megalakulásától napjainkig. Az első pedagógusok, látva a telepések iskolai végzettségét, kulturális szintjét, olvasási igényeiket, úgy próbálták megkedveltetni az olvasást a helybeliekkel, hogy vásárnaponként könyvekből olvastak fel nekik, majd a felolvasások után táncmulatság következett. Ily módon tudták nagyobb számban összehozni a fiatalokat, és népszerűsíteni az olvasást, megkedveltetni velük a magyar szépirodalmat. A könyveket az iskola könyvtárából kölcsönözték.

A tűzoltótestület egyik feladata a könyvtárcsoport megszervezése és működtetése volt. A helyi könyvtárállomány nagyságáról, sokszínűségéről pontos összeírás, kimutatás nincs, mert a használt könyvet vagy hozta valaki a magánkönyvtárából, vagy az iskolát használták. Amellett a gyakori társadalmi-politikai változások, határ- és hatalomcserék nem kedveztek a kultúrának sem. A Petőfi művelődési egyesület alosztályaként indult be a múlt század ötvenes

Liptai Róbert és Kapusi Lidia vendégként a táncdalfesztiválon

éveiben a könyvtárszakcsoport, amely már helyiséget is kapott az új otthon emeleti részében. A szocialista-kommunista világban a nép művelődési szintjének egyik mércéje a könyvállomány nagysága és a könyvtárak sokrétűsége volt. Ekkor a nemzetiségekre külön odafigyeltek, anyaországi behozattal és hazai kiadók műveivel gyarapították a könyvtárakat. A hetvenes években a Petőfi könyvtárának több ezer kötetes állományát egy könyvtáros működtette, aki könyvbemutatókat, író-olvasó találkozókat, könyvkölcsönzést, irodalmi esteket szervezett a helyi iskola és a lakosság bevonásával. A könyvtár heti három-négy nap tartott nyitva a délutáni és az esti órákban. A látogatók többsége diák, főleg középiskolás volt – ők a házi olvasmányokat, népszerű tudományos kiadványokat keresték. Voltak lelkes helyi lakosok is, akik szerették a könyvtár által kínált olvasnivalót, és a rendezvényekre is eljöttek. A múlt század kilencvenes éveiben a gazdasági válság, az infláció, a délszláv háború teljes mértékben tönkretette a kulturális életet is. Az anyaországból a nemzetiségeknek, így a magyaroknak sem engedélyezték a könyv és egyéb írott művek behozatalát, a szerb hatalom félt, hogy a másfajta információs lehetőségek esetleg veszélyeztethetik a meglévő szerb nemzeti elképzeléseket. A könyvtáros fizetését sem a helyi közösség, sem a városi önkormányzat, sem a városi könyvtár nem tudta biztosítani, így megszűnt a könyvtár működése, és a könyvállomány nagy része eltűnt. 2001-ben a helyi iskola felkínálta azt a lehetőséget, hogy a Petőfi könyvtárának még meglévő könyveit leltározás utáni jegyzékkel átveszi (a központi épület könyvtárába), és a helyi lakosság számára is lehetővé teszi a használatát. A polgárok az iskolakönyvtár könyveit is kölcsönözhetik, mint ahogy a diákok is kivethetnek könyveket a helyi könyvállományból. A lakosságnak a könyvkölcsönzésért nem kell ellenszolgáltatást fizetnie az iskola részére.

A muzslyai olvasók rendszeresen járnak a könyvtárba, ahol több mint 13 500 kötet közül válogathatnak. A 2000 októberében történt politikai változás az országban a könyvbehozatal kérdését pozitívan érintette. Az elmúlt évtized alatt több ezer könyvadomány érkezett hozzánk Magyarországról, ami nagymértékben hozzájárult a könyvtár megújulásához. 2008 óta számítógépes program teszi lehetővé a könyvállomány kimutatását – ez olyan lehetőség, amely megkönnyíti a könyv megkeresését, adatait, útmutatást nyújt az olvasó számára. A diákok továbbra is a legnagyobb igénylői és „fogyasztói” a könyvtár sokrétű szolgáltatásának.⁹⁸

⁹⁸ Uo.

Megemlékezések nemzeti, vallási ünnepeink alkalmából

A tranzittársadalmakban, mint amilyen a szerbiai is, az emberek erkölcsi, vallási hite megingott, megváltozott, az évszázados értékrendek átíródtak, az egyén és a család is igyekszik megfelelni a fogyasztói, „erősen demokratizált” társadalmi folyamatoknak. Ezért a Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület vezetősége a rendszerváltás óta rendszeresen megemlékezik nemzeti és vallási ünnepeinkről. Ezeknek a rendezvényeknek, megemlékezéseknek a célja, hogy a lakosság körében erősítse a nemzeti öntudatot, a nemzet iránti elkötelezettséget, a kereszténység jelesebb ünnepeire való emlékezés erősítse a hitet Istenben és a keresztény erényekben, amelyek gyökereinkre vezethetők vissza. A jelesebb ünnepeinkről való megemlékezések: a magyar kultúra napja (január 21.), emlékezés az 1848–49-es magyar forradalomra és szabadságharcra (március 15.), a májusfa állítása (május 1.), aratóverseny, az aratás kezdetére emlékezve (július első hétvégéje), Szent István-napi kenyérszentelés (augusztus 20.), falunap – búcsú (szeptember második hétvégéje), az aradi vértanúkról való megemlékezés (október 6.), az 1956-os forradalomról való megemlékezés (október 23.), Mikulás-nap (december 6.), karácsony (december 25). Ezeket a megemlékezéseket a Mária szent neve templomban misével egybekötött kulturális, történelmi műsor követi. A nemzeti ünnepeket, megemlékezéseket mindig megtisztelti jelenlétével néhány jeles személy Magyarország nagykövetségéről, hozzájárulva ezzel a rendezvény ünnepélyességé-

Kenyérszentelés –
augusztus 20.

hez, nemzeti, történelmi, vallási jelentőségéhez. A nemzeti, vallási ünnepeken a helyi óvoda és iskola diákjai is fellépnek, a tanítók és a tanárok is részt vesznek, így jelképezve, hogy a nemzeti nyelv, a kultúra egy és oszthatatlan, amit nap mint nap meg kell élniük a szórványban élőknek is.

Sziveri János Művészeti Színpad

A muzslai Sziveri János Művészeti Színpad 1992 őszén alakult, s a következő évben, 1993-ban jegyezték be hivatalosan, civil szervezetként. Azóta is folyamatosan működik. A művészeti színpad megálmodója és megalapítója N. Czirok Ferenc moholi születésű, Muzslyán élő író, költő. A színpad azzal a céllal alakult, hogy a huszadik század egyik legnagyobb magyar költője, a muzslai születésű Sziveri János szellemiségét éltesse tovább, maga köré gyűjtse a művészetek valamelyik ágával foglalkozó fiatalokat, és lehetőséget nyújtson nekik tehetségük kibontakoztatására és fejlesztésére.

Májusfaállítás
a Felszabadulás
utcában

Csordás György
a muzslai
aratóversenyen

A szervezet alapító tagjai többek között Tóth Béla, Rácz János, Juhász Illés, Budai Rozália muzslai művészetkedvelők, valamint Csányi Erzsébet irodalomtörténész, N. Kiss Júlia színművésznő, Bogdán József pap költő, Marcsók Vilma magyar szakos tanárnő stb. A művészeti színpad a muzslai Petőfi Sándor MME kultúrházának emeleti részében kapott helyet – egy szűk kis irodahelyiséget –, amely semmilyen vonatkozásban sem felel meg tevékenységének, ezért rendezvényeit a könyvtárteremben, a nagyteremben vagy a

Magyar Ház nagytermében tartja. Az elmúlt huszon-egynéhány év alatt számos irodalmi estet, képzőművészeti kiállítást, filmestet rendezett, nyolc színdarabot vitt színre. A muzslai Zeppelin Rádió működése idején három évig közvetítette *Mi szél hozott?* című irodalmi műsorát, amelynek főszerkesztője N. Czirok Ferenc volt. Hogy a művészeti színpad tevékenysége nemcsak Muzslán, hanem Vajdaságban és a Kárpát-medencében is jelentős, arról pályázatai és a kiadásában megjelenő *Sikoly* c. irodalmi és művészeti folyóirat tanúsodnak. A Sziveri János Művészeti Színpad 15 alkalommal hirdette meg vajdasági szintű verspályázatát, amelyen fiatal vajdasági, magyar nyelven alkotó versírók vehetnek részt. A pályázat zsűrije immár hatodik éve egyetlen díjat oszt ki – ez pedig a pályázatra beérkezett kéziratok közül a legjobbnak minősített pályamű verseskötetben való megjelentetése. Ezen a pályázaton számos olyan vajdasági fiatal irodalmár részesült díjban, akik azóta is a vajdasági magyar irodalom jeles személyiségei: többek között Danyi Zoltán, Szűts Zoltán, Szakmány György, Virág Gábor, Lennert Móger Tímea, Bencsik Orsolya. Csík Mónika, Terék Anna, Erdélyi Ákos, Czirok Attila és Móra Regina verseskötetei, valamint a *Szélnek feszül a táj* c. versantológia a pályázat legjobb kézírataiként láttak napvilágot kötet alakjában.

1995 és 2001 között a művészeti színpad hét alkalommal hirdette meg a Bábel című vajdasági szintű esszépályázatot, s jelentette meg évente, kötet alakjában, a díjnyertes esszéket. Az esszépályázatok díjazottjai többek között Szerbhórváth György, Mészáros Zoltán, Sándor Zoltán, Nagy Farkas Dudás Erika, Utasi Csilla.

A Sziveri művészeti színpad 1995 óta foglalkozik könyvkiadással. A fent említett kiadványokon kívül kiadásában több muzslyai irodalmár (Kovács László, Tóth Béla, N. Czirok Ferenc és Czirok Attila) kötete jelent meg.

A művészeti színpad eddigi elnökei N. Czirok Ferenc, Kovács László, Juhász Illés, Sándor Zoltán és Kovács Jolánka voltak.

Muzslyai irodalmárok

SZIVERI JÁNOS (1954–1990) kétségkívül a muzslyai irodalmi élet legmarkánsabb, legismertebb személyisége. Muzslyán járt általános iskolába, Mostarban és Nagybecskerekben középiskolába, majd Újvidéken tanult a Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén. 24 évesen Sinkó-díjat kapott. 1980-tól 1983-ig az *Új Symposion* c. folyóiratot szerkesztette. Viharos időkben volt bátor-

sága következetesen kiállni azokért az erényekért, amelyek miatt akkor oly sokan elítélték az egypártrendszerű, kommunista világban. 1985-ben került a Szabadkai Népszínházhoz dramaturgnak.

Szájbarágás című verseskötetért 1988-ban neki ítéltek a Vajdasági Írószövetség évi díját. 1989-ben, már súlyos betegen, családjával Budapestre költözött, s a következő évben, 36 évesen hunyt el. Rövid élete ellenére nagyon termékeny író-költő volt, ezt mi sem bizonyítja jobban, mint a sok verseskötet, amely megjelent életében és posztumusz. Janival közeli ismerősök voltunk, míg Muzslyán élt, közel laktunk egymáshoz, azonkívül a foci is összekötött bennünket. Két egymást követő évben egy csapatban fociztunk a Lehel kispályás labdarúgó tornáján az Uá-Uá csapatban, tengerésztrikónk volt (amolyan Popeye-féle trikó). Egy ballabas focista, mint amilyen ő is volt, mindig jól jött a sok jobbos mellett. Fiatalsága ellenére sem féltette odatenni magát a csapat, a győzelem, a siker érdekében. Művei:

Szabad gyakorlatok (Újvidék, 1977)

Hidegpróba (Újvidék, 1981)

Penge (Jovan Zivlak válogatott verseinek fordítása, Újvidék, 1984)

Ács József képzőművészeti monográfia (más szerzőkkel, 1986)

Dia-dalok (Újvidék, 1987)

Szelídítések (színmű, 1987)

Szájbarágás (Budapest, 1988)

Mi szél hozott? (Budapest, 1989)

Bábel (Budapest, 1990)

Magánterület (Budapest, 1990)

Minden verse (posztumusz, Budapest, 1994)

Sziveri János művei (Reményi József Tamás szerkesztésében, Budapest, 2011)

Irodalmi munkáját a szakma is értékelte és díjazta. 1974-ben kiérdemelte a nagybecskereki városi könyvtár díját (verseit szerbre is lefordították), 1975-ben Karlóca város Aranypecsét díját, 1978-ban pedig a Sinkó Ervin-díjat kapta meg.

Sziveri János

A KOS JEGYÉBEN

Tiberis, Pó helyett higgadtan

Lúgozza Muzslát a Bega.

Én születtem ott – nem

Dante, Poe, Lope de Vega.

Gyermekekből a felnőtt kifőtt,
Akár faggyúból a szappan.
Lékelt ladikként haladok,
S hullá evez a habban

Kínálom magam, érdes szemet:
Csiszolatlanul is ragyog!
Eleget rongált féltve a testem –
Kellett, ha nem, cserbenhagyott.

Csontig nyilall a fegyelem,
Kordában tart, mint folyót a part.
Egyengeti a lényegem,
amit más varként elkapart.

Levedli majd, alighogy élvezi
– akár kedves a selyemruhát –,
feltárva tényeit vetkőzi le
versem a meddő ornamentikát.

Díszlik a kései cikornya,
mint sarkamon a törés.
A gyűlölettel leszámoltam,
Szemléletnek az kevés.

Tékozlom magamat élveteg,
de senki lábához nem rogyok.
Születtem a Kos jegyében,
gyarapodom – bár elfogyok.

A Szeviéri-emléktábla
a költő szülőházán

KOVÁCS LÁSZLÓ költő, szövegíró 1966-ban született Lukácsfalván. A középiskola után teológiát kezdett tanulni, de abbahagyta, és szak-középiskolába iratkozott. Technikusként dolgozik a nagybecskereki Dijamant Olajgyárban. 1986 óta Muzslyán él családjával (felesége Kovács szül. Ispánovity Ibolya). Középiskolás korában kezdett el verseket írni. Versei vajdasági és magyarországi lapokban, folyóiratokban jelentek meg. Eddig három verseskötete látott napvilágot: *Az álmok néha segítenek* (1997), *Ha rád törnek a szavak* (1998) és *Az ébren felejtett álmok* (1999). Az első a Mindszenti Keller Lajos Könyvtár és a muzslyai helyi közösség közös kiadásában, a másik kettő a Sziveri János Művészeti Színpad kiadásában jelent meg. A *Történetek* című negyedik verseskötete készülőfélben van. Novel-lákat és humoreszkeket is ír, 1997 óta a helyi *Muzslyai Újság* felelős főszerkesztője, 1998-tól pedig a Muzslyaiak Klubjának elnöke.

Megzenésített dalszövegeit különböző pop- és rockfesztiválokon díjazták. Szerzeményei együttesek és szólóénekesek lemezein, kazet-táin, CD-in hallhatóak. Dalszöveget írt Delhusa Gjonnak, Kapusi Lídiának, Kókai Angélának, Zombori Ervinnek, a Szivárvány, az Atlantic, az MZM, az Anonymus, a Junior együttesnek. Szerze-ményeivel 1998-ban a muzslyai Shalom egyházi ifjúsági énekkara az Ezüstcsengőn, a vajdasági egyházi kórusok dalszemléjén a ren-dezvény győztese lett. A muzslyai Zeppelin Rádióban a Pop-rock időgép szerkesztője volt éveken át.

A helyi társadalmi élet oszlopos tagja, éveken keresztül a helyi tanács tagja, kezdeményezője volt a szlovákiai Muzsla településsel és Ada város egyik helyi közösségével való kapcsolat megteremtésének. Sokoldalú személyiség, és nyugtalan művészi lelkéből fakadóan a kultúra, a művelődési élet megszállottja.

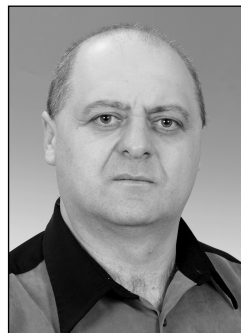
Kovács László

KARÁCSONYRA VÁRVA

A karácsony ünnepe fényében élek,
háromszázhatvanöt nap kell, hogy odaérjek,
Hosszú utakon megyek, míg hazaérek,
néha elcsüggedek és néha félek,
néha homályban, néha ködben kell mennem,
egy cél azért mindig elvezet engem.
Ó, milyen sokszor megállna lábam,
ha nem járhatnék e szent este

lobogó gyertyafény nyomában.
 Emberi életünk is gyertyához hasonló,
 e szép ünnep felé hajló.
 E földön nincs is szebb cél
 annál, mint így élni
 szeretet oltárán, egymásért elégni!
 Emlékszem, rég volt:
 gyermeki álmok ösvényein
 feléd indultak lépéseim.
 Szeretetlángok róla lobogtak,
 fenyőn a gyertyák róla ragyogtak,
 róla zenélt az esti harang,
 hívott: minden bolyongót,
 minden árvát és úttalant.
 Holdfényes hajnal ragyogva virradt,
 szívem, a szegény, egyszerű jászol,
 örült, mert volt kit boldogan bezárnia.
 Ébred a hajnal, a harmatos,
 s áldott az üde reggeli óra.
 Magamba szívom a szép ünnep illatát,
 mint napsugár úgy hat át.
 S látom a Karácsony Gyermekeit,
 ily kedvessé,
 ily fehérre,
 ily széppé
 változni volna jó.

Muzslya, 1997

Kovács László

TÓTH BÉLA képzőművész, költő Muzslyán született 1949-ben, itt is járt általános iskolába. A gimnáziumot Nagybecskerekben fejezte be, majd Újvidéken a Képzőművészeti Főiskolán szerzett oklevelet. Nyugdíjazásáig a muzslyai Szervó Mihály Általános Iskola képzőművészet szakos tanáraként dolgozott. A hetvenes években számos vajdasági művésztelep munkájában vett részt, egyeseknek szervezőjeként is. Élete folyamán több vajdasági városban állított ki műveiből. Kerámiamunkái és festményei Nyugat-Európa számos országába, sőt Kanadába és Ausztráliába is eljutottak. Az említettek mellett még szobrászattal, művészfotózással és vitrázzsal is foglalkozott. A kezdettől tagja volt a Sziveri János Művészeti Színpadnak,

Tóth Béla

valamint a *Sikoly* irodalmi és művészeti folyóirat szerkesztőségének (a folyóirat egyik alapító tagja is). Versei és novellái több vajdasági és magyarországi folyóiratban jelentek meg. Írt esszéket, karcolatokat, tárcákat. Anekdotái, amelyeket Muzslyán gyűjtött össze, a *Sikoly* 11. számában láttak napvilágot, amelyet a Sziveri-színpad Tóth Bélának szentelt. 2006-ban hunyt el Muzslyán.

Megjelent kötetei:

Elnapolták a holnapot (versek, Muzslya, 2003)

Ha a tenger önmagát megissza, (posztumusz kötet, gyermekversek, Muzslya, 2010)

Az alábbi verse a *Ha a tenger önmagát megissza* című verseskötetéből való.

Tóth Béla
CIPŐFÜZŐ

A cipőfűző nagy találmány
Csupa gubanc, csupa ármány
Ember legyen az a talpán
Ki megoldja mi a talány
Húzom, fűzöm, tolom, bököm
Egy-két lyukon átkötöm
Míg kijön a könnyökömön
De ha anyu kézbe veszi
Egykettőre rendbe teszi
Nem is tudom, hol hibáztam
A múltkor is bőrig áztam
Míg bogozom és befűzöm
Összes könyvem kibetűzöm

Muzslya, 2010

N. CZIROK FERENC költő, író 1956-ban született Zentán. Általános és középiskolai tanulmányait Moholon, Adán és Zentán folytatta. 1975-től 1977-ig az újvidéki Bölcsészettudományi Kar Magyar Tanszékének a hallgatója. Egy ideig újságírából élt, volt segédmunkás, színházi szervező és díszletező. Jelenleg szobafestő. 1988 óta Muzslyán él családjával (felesége Czirok Lackó Mária). Versei 1975-től jelentek meg rendszeresen a *Képes Ifjúság*-ban, a *Magyar*

Szóban, a *Híd*, az *Új Symposion*, az *Üzenet* folyóiratokban, valamint az Újvidéki Rádió irodalmi műsoraiban. Első színjátékát 1984-ben mutatták be Újvidéken. 1992–93-ban néhány művészetkedvelővel együtt megalapította a SZJMSZ-t, amelynek első elnöke is volt. Alapító és szerkesztőségi tagja volt a *Sikoly* irodalmi és művészeti folyóiratnak (2004–2009). A muzslyai Zeppelin Rádió *Mi szél hozott?* című művelődési műsorát szerkesztette, a rádió megszűnéséig.

N. Czirok Ferenc

Megjelent kötetei:

Elodázott versek, avagy csendélet kalodával (Muzslyá, 2001)

Sorspecsét (novellák, Muzslyá, 2003)

Körhinta, avagy elmeszelt történetek, illetve Elmeszelt (f)esték (versek, novellák, Muzslyá–Pilisvörösvár, 2007)

N. Czirok Ferenc

A MÁLNA ÍZE

Akár gerlice tojása
huzatos fészkeből, arcod
kihullott emlékemből.
Elsőnek ajkad
S csókod vörösboros málnaíze.
Nika, te édes cafka,
én nem cselekszem parancsra!
Ápolom pusztító énem
nagy rablások idejében.
Nyelvem aszalt szilva:
néha lázba hoz a gondolat,
hogyan combod
számomra újra kinyílhat.
Nyalni kellett volna a fellegeket,
önjelölt vezér fenekeket
eltaposhat, aki csak kéri,
tetteimet csak isten méri!
Újra és ismét csak dacolok,
vétkem dagad akár penész-
gomba – élesztő öntudat,
eretnek eszme, téves ítélet –
a lopott málnasor íze ajkadon
ad reményt és értelmet
mindennek, ami még jöhet:

posztmodern szolgátság,
lázasan hű maradás.

SÁNDOR ZOLTÁN író, műfordító, újságíró, szerkesztő Nagybecskerekben született 1973-ban. Az általános iskolát Muzslyán fejezte be, majd a nagybecskereki Nikola Tesla Villamossági Szakközépiskolában érettségizett. 1998-ban az Újvidéki Egyetem Jogi Karán abszolvált. 2003 és 2004 folyamán a *Képes Ifjúság* c. hetilap munkatársaként dolgozott, 2004 óta a *Magyar Szó* újságírója és belpolitikai szerkesztője. 1995 óta tagja a Sziveri János Művészeti Színpadnak, amelynek 2000-től 2007-ig elnöke volt. A 2004-ben indult *Sikoly* c. irodalmi és művészeti folyóirat alapító főszerkesztője.

A SZJMSZ gondozásában eddig napvilágot látott kötetek közül nyolc Sándor Zoltán szerkesztésében jelent meg. Verseit, novelláit, kritikáit, esszéit, műfordításait vajdasági, magyarországi, erdélyi és felvidéki folyóiratok közölték (*Kilátó, Híd, Üzenet, Sikoly, Orbis, zEtna, Kalligram, Tiszatáj, Műhely, Magyar Napló, Kortárs, Bárka, Új Forrás, Magyar Műhely, Irodalmi Szemle, Napút, Dunapart, Vár Ucca Műhely, Nagyítás, Látó, Helikon, Szőrös Kő, Partium, Muravidék, Ambroozia, ÚjNautilus* stb.). Versei, novellái és esszéi kilenc antológiában szerepelnek.

Önálló kötetei:

Sár (versek, Muzslya, 2002)

Az élő J. K. – tündérmesék a cinikus és melankolikus J. K.-ról – a világűr gyöngyszemű utasáról (novellák, Muzslya, 2003)

A szoba – Jelen(t)ések könyve (novellák, Nagybecskerek, 2005)

eMese – Regények regénye (regény, Újvidék, 2006)

Az *Egy marék bél* című, muzslai vonatkozású novelláját beválogatták a *Magyar Napló* gondozásában megjelent *Az év novellái 2008* c. kiadványba. 2010-ben a *Magyar Szó* munkaközösségében megkapta az Év Újságírója díjat.

Sándor Zoltán
ITT-HON, OTT HOL?

P. R.-nek, a jóbarátomnak

Mondd barátom
évek emlékét mindhiába
örzöm-örlöm magamban
romlott-bomlott időfalak
mögött zárt képed mintha
eltűnne az újhoid ízével
régén volt már
hogy kezet fogtunk
emlékszel utoljára az
utcán futottunk össze
némán csodálkoztam
itthon vagyok – mondtad
úristen mennyire idegen
most szó a gondolat
hogy otthonodnak mondod
füvét-utcáit Kiskunságnak
de mondd
emlékszel-e Muzslya-poros
papucsainkra a vizespuskákkal
felelevenített bolmáni csatára
eszedbe jutnak-e nyelvbtlások –
ma már csak szerbizmusokat
hallani utcánkban-utcádban
én még örzöm itthonod
mert míg ver
a szív emlékszik
és a föld sem felejt

Sándor Zoltán

KOVÁCS JOLÁNKA író, műfordító 1958-ban született Nagybecskerekben. Születése óta Muzslán él. Az Újvidéki Egyetem BTK Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékén szerzett oklevelet. Tizenhét évig magyar szakos tanárként dolgozott az erzsébetlaki Testvériség-egység Általános Iskolában, majd két évig a muzslyai Szervó Mihály Általános Iskolában magyarnyelv-ápolást tanított szerb tannyelvű tagozatokon. 2000 óta a muzslyai iskola könyvtárosa. Időközben, nyolc évig, a nagybecskereki Mezőgazdasági Középiskolában, a

Kovács Jolánka

Műszaki Iskolában és az Uroš Predić Vegyészeti és Élelmiszer-ipari Középiskolában tanított magyar nyelvet.

1994-ben kezdett újságíróskodni: négy évig a *Bánati Újság* (a *Hét Nap* melléklete), majd öt évig a *Családi Kör* munkatársa volt. A muzslyai Zeppelin Rádió fennállása alatt négy évig szerkesztette a *Körtemuzsika* című gyermekműsort. 1993 óta tagja a Sziveri János Művészeti Színpadnak; tizenöt évig volt titkára, jelenleg a szervezet elnöke (2009 óta). Tagja a *Sikoly* c. irodalmi és művészeti folyóirat szerkesztőségének, és a kezdetektől a folyóirat lektora is.

Novelláit, műfordításait eddig a *Magyar Szó Kilátó* c. irodalmi melléklete, a *Hét Nap* c. hetilap, a *Sikoly*; az *Átkelő*, a *Műhely*, a *Partium*, az *Új Forrás*, az *Aranypor* c. magyarországi; a *Szörös Kő* c. felvidéki; a *Látó* és a *Várad* c. romániai folyóiratok, valamint a *Književne novine*, az *Ulaznica*, a *Majdan* és a *Polja* című, szerb nyelvű irodalmi folyóiratok közölték.

Kovács Jolánka

MEGYEK A FELHŐKBE

A mama megint órákig rakodott, felmosta a konyhát, aztán rám kiabált, hogy most ne gyere be, látod, hogy minden vizes. Ebből már tudtam, hogy jön. Büdös kölniszaga van, meg izzadságszaga, végigfut a hideg a hátamon, amikor lehajol hozzám, és a kemény, nedves bajusza az arcomhoz ér. „Mit csinálsz, kölk?” – szokta kérdezni, de én soha nem felelek neki.

Amikor a mama behív ebédelni, azonnal hullámozni kezd valami a hasamban, és mire leülök az asztalhoz, már kész, össze kell görnyednem a széken, úgy megfájdul a hasam ettől a hullámozástól. „Húzd ki magad, és fogd a kanalat!” – mondja a mama, és úgy néz rám, mintha szégyellné, hogy olyan görbe a hátam. A kölniszagú nem szól semmit, csámcsogva kanalazza az ételt, a paprikás zsír a bajszára tapad, közben meg a mamára vigyorog. Nagy, kerek szemei vannak, és azokkal úgy nézi a mamát, mintha őt is meg akarná enni. Ilyenkor az egész konyha kölniszagú, még az ebéd is, annyira, hogy alig tudok lenyelni belőle egy-két kanállal. A vége mindig az, hogy inkább tejet kérek a mamától. Ekkor ő nem veszekszik velem, hanem gyorsan megmelegíti és ideadja. Én meg fogom a bögrét, és gyorsan kimegyek. A mama csak

annyt szól utánam mindig, hogy: „Ne menj messzire!” Úgy mondja ezt, mint egy rövid verset, amit már fejből tud.

Aztán, amíg a kölniszagú itt van, nem is megyek be. De ma muszáj volt, hogy szóljak, mi lesz a pulykákkal, mert nagyon sötétedik az ég.

Nem megyek be többet. Én többet nem is megyek haza.

Mert amikor ma benyitottam a konyhába, láttam, hogy a mama hajában nincs benne a piros csat, amivel mindig összefogja a szép hosszú, szőke haját. A kölniszagú a széken ült, a mama pedig előtte állt, és a haja egészen betakarta a kölniszagú fejét, amivel teljesen belebújt a mama blúzába. Azt is láttam, hogy az egyik keze csak könyéktől látszott ki a mama szoknyája alól. És nem tudtam hirtelen, hogy most melyikük fuldoklik, és azt se, hogy mitől, mert mindketten olyan furcsán lélegeztek. Észre se vették, hogy az ajtóban állok.

Most megyek a felhőkbe, biciklivel. Csak nem jó a pedálom. Pedig nagyon kell sietnem, hogy odaérjek, amíg a felhők lent vannak a földön. Jó sötét, fekete felhők, úgy néznek ki pont, mint Éjország. Oda, aki bement, többet ki nem jött soha! Én se jövök ki többet a felhőkből. Mert ha reggelre megvilágosodnak, már fönt lesznek az égen. A világos felhők mindig fönt vannak. De ezek, ahogy reggel felszállnak, már visznek engem is, mert most belebiciklizek az egyikbe.

Kereshet a mama.

CZIROK ATTILA költő 1988-ban született Nagybecskerekén. Muzslyán járt általános iskolába, majd a nagybecskereki Nikola Tesla Építészeti és Villamossági Középiskolában érettségizett elektronika szakon. 2006 óta publikál, versei a *Magyar Szó Kilátó* című irodalmi mellékletében, a *Sikoly* irodalmi és művészeti folyóiratban, a *zEtna* internetes irodalmi oldalon, a *Képes Ifjúságban*, a magyarországi *Muravidék* és *Műhely*, valamint a felvidéki *Szörös Kő* c. irodalmi folyóiratokban jelentek meg. 2007-től a *Sikoly* folyóirat webmestere. A SZJMSZ 13. verspályázatának 2009. évi első díjasa.

Megjelent kötete:

Muzslától Medina (versek, Muzslya, 2009)

Czirok Attila

Czirok Attila
ÉS ÚJRA JÖN AZ ÖRÖM

felforr ereimben a megnyugvás
kifut akár bögréből a tej
leterít az ellentmondás:
arcod érintéséért vágyódom
elnémul bennem elégedett sóhajod
mint nagytakarítás után
pihensz még valahol elmémben
de már feladtalak
letisztult múltunkról a maszlag
először szerelmesek voltunk
majd áldozat és kivégző-osztag
már nem borzong bőröm közelségedtől
párnámon arcodnak düh-ráncai
makacsul kapaszkodnak egymásba
szíveink érintetlen szálai

A Sikoly irodalmi és művészeti folyóirat

Az irodalmi és művészeti folyóirat megjelentetését már a megalapítás első éveiben kezdeményezte a színpad vezetősége. Objektív okok miatt csak egy évtizedes működés után vállalták azt a kihívást, amelyet egy ilyen vajdasági vagy annál is szélesebb körű (Kárpát-medencei) folyóirat kiadása követelt. Az irodalmi folyóirat azt az űrt próbálta, próbálja betölteni, amely e térségben az irodalmat kedvelők körében jelentkezett, jelentkezik. Mivel a művészeti folyóirat iránti érdeklődés – az olvasótábor nagysága – is korlátozott, akárcsak azoknak a száma, akik íráskészséggel, tehetséggel rendelkeznek, ezért kellett munkájukba bevonni egész Vajdaság területéről az irodalom kedvelőit. A *Sikoly* nyitott, multikulturális jellegű, amelyben helyet kapnak a már befutott irodalmárok és a szárnyukat bontogató tehetségek, akik számára szinte létfontosságú, hogy műveiket közöljék. A folyóirat évente négyszer jelenik meg, olykor a benne közölt alkotások egy-egy téma köré csoportosulnak. Az irodalmi alkotásokat általában fiatal, tehetséges képző- vagy fotóművész alkotásaival gazdagítják, illusztrálják. Nyolcadik éve, hogy folyamatosan megjelenik a művészeti színpad gondozásában. Az elmúlt időszakban 26 szám jelent meg, időnként helybéli gyűjtők régi fotóival illusztrálják. A *Sikoly* főszerkesztője Sándor Zoltán, a

szerkesztőség tagjai Csík Mónika, Szögi Csaba, Kovács Jolánka és Czírok Artila.⁹⁹

Grafikai Műhely

A helybéli képzőművészek folyamatosan teremhiánnyal küszködtek, ekkor Rácz János helybéli képzőművésznek támadt egy ötlete, miszerint a képzőművészek a vállalkozók helységeiben állítsák ki az alkotásaikat (kirakattárlat formájában), olyan helyeken, ahol több ember megfordul. Így több alkalommal a helyi cukrászdában (Besir – Pista), a Varijant főutcai üzletében, az Elegancia fodrászszalonban (amelynek Szekula Ilonka a tulajdonosa), a Norma fodrászszalonban, a muzslyaiai egyesületében állították ki alkotásaikat. A lakosság, különösen a művészek, megkülönböztetett figyelemmel fogadta a nem mindennapi tárlatot. Megközelítőleg negyven fiatal amatőr állította ki alkotását ilyen formában. 1980-ban megszűnt az Ifjúsági Művésztelep, az utána keletkezett űrt próbálta betölteni a Grafikai Műhely. Az egyik kiállításon látható a sokrétűség, tarkaság, ami a művészeti technikát illeti, ez is ékes bizonyítéka annak, milyen sokan foglalkoztak a művészetek valamilyen formájával. A 2001 márciusában megrendezett, *Madarak változatai* című tematikus kirakattárlaton a Varijant üzlethelyiség kirakatában a következők állítottak ki: Emler Julianna – makramé, Galcsik Ilona – faliszőnyeg, Đurić Piroska – varrottas, Hallai Mihály – komputertechnika, Kónya-Kovács Otília – Láthatatlan madár, Kozsokár Tibor – intarzia, Orc Melinda és Kószó Valéria – színes műanyag applikáció, Osztermann Károly – intarzia, Palatinus Aranka – gobelin, Papp Péter – tempera, Szarvák József – hegesztett vas (térplasztika), Tóth Béla – komputertechnika, Varga Krisztina – zsírkréta, Rácz János – gipsz, fa, réz dombormű, valamint fémapplikáció. A helybéliek kívül érkeztek kiállítók Óbecséről, Szabadkáról, Budapestről, Nagybecskerekéről, Újvidékről, Padéról. A kirakattárlat egy folyamatos kiállítási kategória, ahol egy-egy témában különböző technikákkal készült alkotásokat állítanak ki üzletek, szalonok kirakatában. Ezt a kiállítási formát úgy lehetne nevezni: a kiállítások sajátos muzslyai megnyilvánulása. Ez a kiállítási mód szorosan kötődik a mai felgyorsult életformához, a fogyasztói társadalom igényeihez, idejéhez, elvárásaihoz, közelebb hozva a művészeteket az emberek mindennapos világához, életéhez.¹⁰⁰

A Sikoly folyóirat egyik példánya

⁹⁹ Uo.

¹⁰⁰ Uo.

MAKK – Muzslyai Amatőr Képzőművészek Klubja

Muzslyán művészi tehetségekből sohasem volt hiány. A múlt század hetvenes éveiben egyesületben működtek a képzőművészek. Egy-egy képzőművészeti tábor befejezésével, alkalmi ünnepeken állították ki alkotásaikat. Munkájuk idővel alábbhagyott. A kilencvenes évek végén kezdetét vette egy újabb szerveződési forma. Azok, akik egyesület keretében szerettek volna alkotni, már meglévő alkotásaikból kiállításokat rendeztek a Petőfi MME előcsarnokában, a helyi közösség épületének folyosóján. Ezekkel a kiállításokkal felhívták magukra a közösség figyelmét. 2000-ben a helyi közösség tanácsa támogatta a képzőművészek újjaalakulására tett kezdeményezést, és helyiséget biztosított számukra. Még abban az évben, augusztus 22-én megalakult a MAKK, a Muzslyai Amatőr Képzőművészek Klubja, amelynek alapító tagjai Sziveri Peho Mária, Juhász Kornélia, Sziveri Ferenc, Szarvák József, Pančič Ivan, Osztermann Károly és Hallai Mihály. A MAKK elnökévé Hallai Mihályt választották, aki a mai napig végzi az elnöki teendőket. A helyi közösség tanácsa anyagi támogatásának köszönhetően az év (2000) decemberére felújították a Petőfi MME kerthelyiségének épületét, és a muzslyai amatőr képzőművészek már be is költözhettek otthonukba. A vezetőség célja a tagság toborzása, a fiatalok képzése és a munkába való bevonása. Az elmúlt tíz év alatt a tagság száma 130-ra gyarapodott. A legfiatalabb tag 1996-ban született, a legidősebb 1936-ban. Fennállásuk óta 44 tárlatot szerveztek, amelyeken 1300 alkotást állítottak ki Muzslyán, Nagybecskerekén és más helyiségekben is. Több alkalommal szerveztek festőtábort kezdőknek és haladóknak, amelyek alkalmával ismert festőművészek foglalkoznak a táborban részt vevő amatőr képzőművészekkel. Minden festőtábort alkalmi kiállítás követ. Az egyik legnagyobb megmozdulásuk a falu napjára – a búcsúra – rendezett utcai festés, ahol az iskola diákjai több méter hosszú vászonra készítenek egy közös képet, és ezt az alkotást a helybeli iskolának ajándékozzák.

Fotózás

A fotózásnak Muzslyán mindig voltak kedvelői, akik szórakozásból, dokumentálás céljából vagy hivatásból fényképeztek, művészfotókat készítettek, vagy régi fotókat gyűjtöttek. A település kialakulásának éveiben kevés fénykép készült, amelyek ennek az időszaknak a korhű dokumentumai lettek volna. Főleg családi, egyházi vonat-

kozású képeket készítettek azok a nagybecskereki fényképészek, akik alkalomadtán megjelentek Muzslyán. A közelmúltból sok Muzslyával kapcsolatos fénykép fennmaradt. Palatinus Arankának több száz fényképből álló, régi időket megidéző gyűjteménye van. Már többször kiállította ezeket a fényképeket egy-egy esemény kapcsán. Gyűjteménye darabjait időnként a *Muzslyai Újság* közli, és a *Sikoly* c. folyóirat 25. számát is ezekkel a fényképekkel illusztrálták.

Az első fényképészstúdió Muzslyán a múlt század hatvanas éveiben nyílt meg az akkori községháza épületében. Sajnos, csak rövid ideig működött. 1979-ben Mezei József (Döni) családi házában Foto Mezei néven fotóstúdiót nyitott. Éveken át ő volt a falu fényképésze, aki szinte minden falurendezvényen megjelent, és felvételeivel megörökítette az eseményeket. Tóth Béla képzőművészet szakos tanár művészfotózással foglalkozott. Kormányos Illés műszaki szakos tanár éveken keresztül tanította fotózásra és művészfotók készítésére az iskola diákjait. Jelenleg ugyanezt Simon Ferenc tanítja az iskolában. A falut és az egyházat illetően Kovács István volt a fényképészet nagy elkötelezettje. Deák Róbert, miután Mezei József elhunyt, átvette a fotóstúdió vezetését, és minden jelentősebb eseményen fényképez, ugyanakkor ő a helyi iskola fényképésze is: csoportképeket készít a tanulókról, albumokat kreál a végzős nyolcadikosok fényképeivel. Művészfotózással is foglalkozik. 2006-ban Zaječarban, a rockfényképek II. nemzetközi kiállításán egyik művészfotójáért ezüstérmet érdemelt ki.

Pančić Ivan, a *Muzslyai Újság* fotóriportere nemcsak dokumentálás céljából fényképez, hanem a természet nagy szerelmese is, ezért művészfotókat készít a növény- és állatvilágról. Több tíz egyéni kiállítást szervezett már Muzslyán és Nagybecskerekén, sőt külföldön is. Sok elismerést, díjat érdemelt ki művészfotóiért. 2006-ban, a Boldogasszonyfalván (Gospođincin) megrendezett VIII. Pávatoll nemzetközi etnofesztiválon két díjat kapott: a földművelés témában aranyérmet, a virág témában bronzérmet. Kónya-Kovács Otília újságíró a *Muzslyai Újság*, a *Családi Kör* és a *Hét Nap* fotóriportere. Képei Muzslya helyi közösség honlapján is megtalálhatók. Fényképeit, amelyek helytörténeti szempontból is nagy jelentőségűek, több alkalommal minősítették a nap fotójának. Janez atya (Jelen Janez), a helyi lelkipásztor is lelkes fotózó: az interneten több ezer fényképből álló kollekciója látható. Rontó László matematika szakos tanár szinte minden kulturális eseményt megörökít a faluban, emellett rajong a természetfotózásért is.

Hallai Mihály

Deák Róbert – Foto
Deák

Dokumentumfilmet Balázs János készített a település legfontosabb eseményeiről. Videofelvételeket a helybeliek közül Kósa Zoltán, Révész Ernő, Deák Róbert, Mezei Irén és Bajtai Ilonka készít.

Muzslyaiak Klubja

Az idők során különböző társadalmi-politikai-gazdasági okokból, a jobb élet reményében több százan vándoroltak el Muzslyáról külföldre. A helyi vezetőség mindig is szeretett volna kapcsolatba lépni volt polgártársaival, hogy nyilvántartást vezethessen róluk: hol telepedtek le, hány muzslyai él azon a kontinensen, országban, városban, ahová kitelepültek, hogyan érvényesültek az új környezetben, milyen kapcsolatban állnak a környezetükben élő volt muzslyaiakkal.

A Muzslyaiak Klubja 1999 decemberében alakult meg, a helyi közösség tanácsa és a *Muzslyai Újság* szerkesztősége kezdeményezésére. Az alapító tagok Kovács László, Lévai Ferenc, Szabó Béla, Ispánovics István, Palatinus Aranka és Hallai Zoltán. A klub létrejöttének és működésének céljai az alapszabályzatban olvashatók: településünk múltjának feltárása, kapcsolatfelvétel az elszármazottakkal, a helybeliek és a kivándoroltak tájékoztatása a *Muzslyai Újság*on keresztül, a helyi fiatalok felkarolása, kapcsolatteremtés más településekkel, a Muzslyáról elszármazottak találkozóinak évenkénti megszervezése. A klubnak köszönhetően jött létre a testvér-települési kapcsolat Ada I. helyi közösségével és a szlovákiai Muzslával. A szervezet folyamatosan tartja a kapcsolatot a magyarországi Mindszent város civil szervezeteivel. A Muzslyaiak Klubja 2003-tól a *Muzslyai Újság* alapítója és kiadója is. Keretében alakult meg 2000-ben a Teleház.

A Muzslyaiak Klubjának elnöke Kovács László, alelnöke Ispánovics István, titkára Gera Veronka.¹⁰¹

Teleház

Az informatikai világ megjelenése új szolgáltatási lehetőséget hozott a mindennapi életünkbe. A múlt század kilencvenes éveinek elején, amikor itt, a Balkánon a délszláv háború dúlt, sokak számára teljesen ismeretlen volt még a számítógép, a laptop, az internet. 1999-ben kereste fel a muzslyai helyi közösséget a Szerbiai Teleházzövetség elnöke, Verbászi András, és a magyarországi teleházzövetség támogatásával kezdeményezte a Teleház beindítását Muzslyán (ahogyan

¹⁰¹ Uo.

Vajdaság más magyarlakta településein is). A Teleház a Muzslyaiak Klubja keretében jött létre, és pályázat útján néhány számítógépet, nyomtatót, fénymásológépet és fényképezőgépet kapott. Rendszergazdái 2000-ben Pálfi Szilveszter és Zombori Tibor voltak. A helyi közösség biztosította a helyiséget, és fizette a rezsiköltségeket. Ez volt a pályázaton nyert támogatás önrésze.

A Teleház a Muzslyaiak Klubjában kapott helyet. Egy új világ nyílt meg akkor a helybeli polgárok, mindenekelőtt a fiatalok előtt. Informatikai képzések indultak kezdőknek és haladóknak, lehetőség adódott munkavállalások alkalmával a kötelező számítógépes alapismeretek elsajátítására, a világhálóra való rákapcsolódásra. Időközben a pedagógusok részére is több alkalommal szerveztek ingyenes képzéseket, hogy a magyar pedagógustársadalom se maradjon le a képzés tekintetében. Néhány éve Sztojko József működteti a Teleházat, amelynek állománya megújult, számbelileg gyarapodott. A muzslyai Teleház már új programokat kínál, mint amilyen az EU-s szabványok szerinti ECDL-tanfolyam.

Amatőr Szakácsok és Hagyományápolók Egyesülete

„Az egyesület megalakítására már tíz évvel ezelőtt volt kezdeményezés” – mondja Gregus József, a szervezet első és jelenlegi elnöke. Idestova kilenc éve működnek, de hivatalosan bejegyzett formában csak 2007-től. Az alapítókat az a cél vezérelte, hogy őkik hagyományait, amelyek a természethez (földművelés, terménybetakarítás), az

A Muzslyaiak Klubja

állatokhoz (pásztorkodás) és az emberekhez kötődnek, nem szabad elfeledni. Az idetelepültek többsége mezőgazdasággal foglalkozott, így nagyon sok szokást, hagyományt hagytak ránk. Ez kötelezi az egyesület tagjait, hogy a mai emberek rohanó életmódjában helyet, időt, módot találjanak a kihalófélben levő szokások, hagyományok, értékek átadására. Elődeink hagyományainak megőrzése érdekében az Amatőr Szakácsok és Hagyományápolók Egyesületében a következő alosztályok működnek:

- amatőr szakácsok,
- kancsikások,
- vőfélyek, koszorúslányok,
- hagyományos aratók,
- nagyanyáink kalácsai,
- nótakedvelők.

Ezekben a szakosztályokban foglalkozni tudnak mindazzal, ami valaha elődeink életét jellemezte, és a hagyományokat, szokásokat úgy igyekeznek bemutatni, ahogyan 80–100 évvel ezelőtt valós volt. Fontos számukra, hogy gyökereinken keresztül bizonyítsák, van múltunk, jelenünk, és ezen értékek átmentésével lesz jövőnk is. Az elmúlt nem egész tíz év alatt egyik céljuk az volt, hogy minél tömegesebben kapcsolják be a fiatalokat, a gyerekeket is egy-egy alosztály tevékenységébe. Mert ha kicsi koruktól bevonják őket, akkor a gyerekekkel a családjuk is eljön, és így bővül az egyesület tá-

A Teleház belülről

mogatóinak száma. Évente, április közepén rendezik meg a Muzslyai lakodalom nevű rendezvényt, egész sor kísérőprogrammal (menyasszonyiruha-bemutató, nemzetközi vőfélytalálkozó, bográcsosfőző verseny, képzőművészeti kiállítás). Másik, immár hagyományossá vált rendezvényük a Muzslyai nyár, amelynek alkalmával felidézik, hogyan is arattak, szórakoztak, nótáztak és étkeztek elődeink nyaranta, a harmadik pedig a Pásztornap, amelyre november elején kerül sor, kísérőrendezvényekkel egybekötve (nagyanyáink kalácsai, házipálinka-verseny, kancsikakiállítás, kancsikabemutató, pörköltfőző verseny).

„A faluban hiányoljuk a tájházat, ahol meg lehetne őrizni azokat a bútorokat, edényeket, ruhákat, szerszámokat, amelyek régi házak padlásain még megtalálhatók. Igaz, hogy a mi kis helyiségünkben a falakat ezekkel a tárgyakkal díszítettük, és az iskolában is van egy etnoszoba, de ezek nem ölelik fel azokat az értékeket, amelyeket egy vert falú etnoházban elhelyezhetnénk. Nem nyugszom, amíg a tájházat létre nem hozzuk” – mondja Gregus József.

Muzslyai lakodalom

A családalapítás törvényes, hagyományos, intézményesített formája a házasságkötés. A lakodalom talán a legrégebbi hagyományok egyike Muzslyán is. A település kialakulásától egészen máig a lakodalmi szokásokra is hatottak a gazdasági-kulturális változások. Bármennyire is igyekezett a család, a rokonság hagyományos lakodalmakat szervezni, az idő által diktált „újdonságok” kikezdték ezt, akár kölcsönhatásként is (más nemzetek szokásai). Ezért szervezik meg a hagyományápolók évente a Muzslyai lakodalmat. Valamikor

Gregus József

Dohar Ferenc és Szőnyi József 1938-ban

Muzslyai lakodalom 1962-ből. Balról jobbra: Takács István, Hallai Bertalan, Hatalák Júlia, a menyasszony, Gyömbér Júlia, a vőlegény, Fejes Pál, Kiss Júlia, Fejes János és Varga János

az udvarban vagy az utcán állítottak hatalmas sátrat a lakodalom alkalmával, és volt, hogy két napig is mulatoztak (szombaton 11 órától egészen vasárnap estig). A mai lakodalmak időtartama lerövidült (szombat 13 órától vasárnap hajnalig tartanak).

A hagyományápolók által megrendezett hagyományos muzslyai lakodalmat kísérőrendezvények gazdagítják. A lakodalom előtti vasárnap fiákeren, vőfélyekkel hívogatnak. A hívogatást követő szombaton a vendégek a násznéppel a hagyományápolók épületétől (amely a községháza mellett van) a nagyutcán vonulnak végig zeneszó mellett a muzslai Petőfi Sándor MME nagyterméig, ahol reggelig tartó mulatozás következik a fentebb már említett kísérőrendezvényekkel egybekötve.

Pásztornap

Az Amatőr Szakácsok és Hagyományápolók Egyesülete minden év novemberének második szombatján rendezi meg a Pásztornapot, ugyanis régen a pásztorkodás október 28-ával, vagyis Dömötör napjával ért véget. A külső gulyát behajtották, az állatokat nem hajtották ki tovább a legelőkre. A mai állattartás inkább belterjes, és a pásztorkodás klasszikus formája megváltozott. A Pásztornap, amely rendezvények sorozatából áll, különösen a gyerekek és a fiatalok számára érdekes, hisz a mai informatikai világban vajmi keveset tudnak ezekről a hagyományokról. Kora reggel a helybeli kancsikások durrogásával kezdődik ez a hangulatos nap. Ezt követi a kulturális műsorokban részt vevők felvonulása a meghívott vendégekkel, a hagyományápolók épületétől a muzslai Petőfi Sándor MME kert-helyiségébe. A nagyteremben kerül sor a nagyanynánk kalácsainak

Kancsikások a muzslyai
Pásztornapon

kiállítására (10–20 résztvevővel), a képzőművészek kiállítására, valamint a házipálinka-versenyre (10–15 résztvevővel). A szabad ég alatt zajlik a gulyásfőző bográcsos verseny (15–20 résztvevővel). A délutáni órákban van soron a kancsikások bemutatkozása (amely nemzetközi jellegű: Szlovéniából, Szerbiából és a környező falvakból is vannak résztvevők, összesen mintegy harmincan). Este kerül sor a kultúrműsorra, majd bemutatókkal egybekötött táncmulatság következik. Az est keretében a bírálóbizottságok kihirdetik a különböző műsorszámokban elért eredményeket, és kiosztják a győzteseknek az elismerő okleveleket, serlegeket, ajándékokat. A táncmulatságon tombolát is lehet venni, a főnyeremény általában egy birka. A mulatság hajnalig tart, jó hangulatban.¹⁰²

Zenészek egyesülete

A muzslyaiak nehéz életkörülményeik ellenére is mindig jól és nagyokat tudtak szórakozni – talán épp ezzel próbálták legalább egy időre feledni sanyarú sorsukat, sok esetben kilátástalan helyzetüket, de mindig talpon tudtak maradni. A *Torontál* hetilap 1892. június 30-ai számában, Péter-Pál napján a telepre látogató újságírók a következőket írták: „Végre bemegyünk a nagyvendéglőbe. Ott aztán van élet. A fiatalság a nagyteremben járja a csárdást, igazi magyar cigány muzsikája mellett, annyi illemmel és szolidsággal, amennyit az összes elit bálokon fel nem fedezhetni. A nép pedig tovább tán-

¹⁰² Uo.

A hagyományápolók
székháza

col. Úgy se tart már sokáig. Péter és Pál napján kezdődik az aratás, akkor aztán vége a mulatságnak.” A helyi önkéntes tűzoltó-egyesület jegyzőkönyvéből tudhatjuk, hogy a múlt század húszas-harmincas éveiben a Papp, a Prágai és a Kálmán zenekar szórakoztatta a helybelieket a bálokban, táncmulatságokon, lakodalmakban. Ismertebb zenészek, akiknek nevei a jegyzőkönyvekben olvashatók: Horvát Mátyás, Horvát János, Juhász Károly, Jankó Károly, Lackó György, Pópity Mihály, Pósa György, Sziveri József, Tápai Ferenc, Kasza Illés.

1954-ben már létezett a fúvósok zenekara, amelynek karmestere Jazsek Ferenc, tagjai pedig Budai Ferenc, Duga Mihály, Lackó Antal, Lakatos András, Kátai István, Kapás Sándor, Répási János, Kósa Péter, Kurunci Péter, Nagy Mihály, Márton József, Tóth Mihály, Sziveri Ferenc, Sütő Péter, Varga János és Vörös Mátyás voltak. A hatvanas-hetvenes években fiatalokkal bővült a fúvószenekar. Ebben az időben több szemlén vettek részt, és nemcsak Muzslyát, hanem Nagybecskereket is ők képviselték, ami azt jelentette, hogy a Bánságban ők voltak ebben a „hangnemben” a legjobbak. Az új nemzedék képviselői: Prágai István, Kátai Mihály, Lakatos György, Sütő István, Boldizsár Károly, Kurunci József, Lénárt József, Sövényházi Lotár, Pálfi József, Tápai József, Svarc Miklós, Sziveri Géza, Törköly András, Sütő János, Fodor Vendel és Fülöp József. Karmesterük Feketics Ferenc volt.

1955-ben történt kezdeményezés egy dzsesszzenekar megalakítására, a következő tagokkal: Nagy Mihály (fúvós hangszer), Lakatos András (dobok), Kaip János (harmonika), Kónya István (gitár) és Budai Ferenc (klarinét). A múlt század hetvenes-nyolcvanas éveiben Muzslyán a zenekarok három fajtája működött. A lakodalmi zenekarok lakodalmas zenét, csárdást, szórakoztató dalokat muzsikáltak (Pósa György, Dobrovolszki József, Kocsisok, Szabók, Rácz Ferenc zenekara, Orbán zenekar). A könnyűzenei, szórakoztató számokat játszó zenekarok a Zsíros Kenyér, a Spektrum, a Délibáb, a Mákvirág, a Radno Vreme, az Ad Hoc, a Combo 6, a Junior, az MZM, az Új Hullám, az Atlantic, a Buzogány, az Orion, a Háromszög, az Anonymus, a Koktél és a Szivárvány voltak. A sok együttes közül a Szivárvány együttes éveken keresztül (1986-tól 2003-ig) a vajdasági magyar muskátlizene meghatározó zenekara volt. A Szivárvány tagjai bejárták a fél világot, olyan országokba is eljutottak, ahol a muzslyai magyar kivándorlók népesebben voltak jelen. Az együttes kitűnő zenészekből állt össze, kiváló énekesük a show-készséggel is felvértezett Justin Tamás volt. Zenéjükben a dallamosságra és a lendületességre helyezték a hangsúlyt, bármilyen zenei kategóriá-

ról is volt szó. Elsőpró sikereket arattak számos lemezükkel és hét kiadott albumukkal (*Lehoznám néked a csillagokat* című albumuk aranylemez lett, 50 000 példányt adtak el belőle). Működésük alatt több felállásban léptek fel, legsikeresebben a következő összetételben: Justin Tamás – ének, Losoncz Tibor – billentyűs hangszerek, Kecskés Sándor – gitár és ének, Táborosi György – basszusgitár, hegedű és ének, Tóth Árpád – dobok. Számtalanszor szerepeltek televízióban, rádióban, koncerteken, mindannyiszor nagy sikerrel.

Hagyományápoló muzslyai zenekar a Torontál, amely 1997-ben alakult. Tagjai: Csányi Zoltán – bőgő, Barna István – hegedű, Boldizsár Csaba – brácsa, Rácz Elvira – hegedű és Kurunczi Andor – hegedű. Idővel Csányi Zoltánt bőgőn Sándor György váltotta fel. Sokszor felléptek a Durindón és a Gyöngyösbokrétán, de más népzenei vetélkedőkön, népzenei összejöveteleken és külföldön is. Eredeti népzénét játszanak, nagy sikerrel.

2002-ben Tóth Árpád (a Szivárvány együttes dobosa) kezdeményezésére megalakították a Zenészek és Énekesek Egyesületét azzal a céllal, hogy a minőségi, igényes zenét felkarolják, lehetőséget adjanak a fiatal, tehetséges zenészeknek, énekeseknek a kibontakozásra, kapcsolatot teremtsenek a hasonló egyesületekkel. Az egyesületnek 92 tagja van. Első elnökük Tóth Árpád volt, őt Zombori Ervin követte. Az egyesület székhelye a Muzslyaiak Klubjának udvarában van, ott tartják az összejöveteleiket.

A helyi zenészek 1978 óta minden év januárjában a helyben működő zenekarok, mindenekelőtt a zenészek és hozzátartozóik számára reggelig tartó mulatozást, ún. zenészüjévet szerveznek.

A zenészek
egyesületének háza

A Szivárvány zenekar.
Balról jobbra, állnak:
Kecskés Sándor, Justin
Tamás, Losoncz Tibor,
guggolnak: Tóth
Árpád, Táborosi György

Ennek több szerepe is van. A zenészeknek alkalmuk adódik megismerkedni más zenekarok repertoárjával, ugyanakkor a családjukkal, a párjukkal tölteni egy táncestet, amelyen csak meghatározott ideig lépnek fel muzsikálni. A zenészek is szeretnek szórakozni, hozzátartozóikkal együtt élvezni a zene csábító és hangulatfokozó hatását. A zenészüjév olyan értelemben is rendhagyó, hogy a zenekaroknak alkalmuk nyílik a szakma előtt a maximumot nyújtani; sikeres szereplésük növeli tekintélyüket, várható fellépéseiket az évben vagy egy későbbi időszakban. A Zenészek és Énekesek Egyesületének elnöke ünnepi beszédével nyitja meg az estet, bejelenti a zenekarok fellépésének sorrendjét. Kiosztja a dicsérő okleveleket, ajándékokat a legsikeresebb zenekaroknak, zenészeknek, énekeseknek, a legidősebb és a legfiatalabb tehetségeknek. Röviden beszámol az egyesület munkájáról, majd reggelig tartó vigadalom veszi kezdetét. Muzslyán sok zenekar van, de ezen az esten általában csak 10-12 együttesnek van alkalmuk fellépni. A zenészüjév iránt roppant nagy az érdeklődés, ezért szerencsések azok, akik belépőjegyhez jutnak, mivel a muzslai Petőfi Sándor MME nagytermébe 250–300 személynél többen nem férnek be.

A Líra Popfesztivál

A Zenészek és Énekesek Egyesülete évente megszervezi ezt a sajátos, Vajdaság-szintű zenei megmozdulást, amelynek célja a vajdasági magyar szórakoztató zene ápolása, a fiatal, tehetséges énekesek, szövegírók, zeneszerzők felkutatása. Az első Líra Popfesztivált 2005-ben rendezték meg fiatal tehetségek számára, akik addig még meg nem jelent magyar szerzeményekkel léphettek fel. Ezzel a szövegszerzést is ösztönözni szerették volna a szervezők, és lehetőséget adni a vajdasági magyar szórakoztató zene megújítására. A kiosztott díjak közt egy közönségdíj is szerepel, amely a közönség véleményét, ízlését tükrözi. E fesztivált júniusban tartják meg, miután pályázat útján felhívással fordulnak az érdekeltekhez, hogy a megadott időn belül nevezzenek be a fesztiválra. A bírálóbizottságot a szakma (vajdasági magyar) kiválóságai alkotják. A fesztivál előtt, a benevezést követően egy válogatás után áll össze a fellépők sorrendje, és a fellépést több próba is megelőzi. A fesztiválon a fiatal énekeseket a legjobbnak tartott helybeli együttes kíséri.

Az elmúlt időszak díjazottjai:

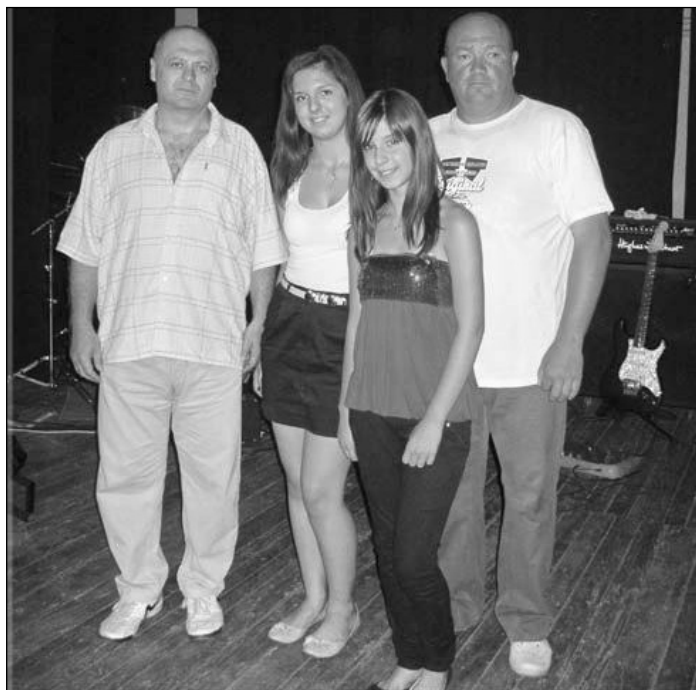
Barta Arnold	Nagy Zsolt
Dudás Diana	Rice Tivadar
Hevesi Tibor	Rúzs Magdi
Horváth Zoltán	Tóth Diána
Kókai Angéla	

A 2005-ös, első Lira Popfesztivál díjazottjai:

- Hevesi Tibor – ének
- Rúzs Magdi – ének
- Dudás Diana – különdíj
- Rice Tivadar – közönségdíj
- Zombori Ervin – zeneszerzői díj

2006-ban, a második Lira Popfesztiválon a következőket díjazták:

- Hevesi Tibor, Kókai Angéla – ének
- Horvát Zoltán – közönségdíj

Kovács László, Süveg
Teodóra, Páger Szendi,
Halász Oszkár

- Kovács László – szövegírói díj
- Madarász Gyula – zeneszerzői díj
- Kurunci Andor – hangszerelés

A 2007-es, harmadik Lóra Popfesztivál díjazottjai:

- Tót Diána – ének
- Nagy Zsolt – közönségszavak díj
- Visi Attila – zeneszerzői díj
- Kovács László – szövegírói díj

A 2008-as, negyedik Lóra Popfesztivál díjazottjai:

- Hevesi Tibor – ének
- Barta Arnold – közönségszavak díj
- Zombori Ervin – zeneszerzői díj
- Kovács László – szövegírói díj
- Lackó Attila – hangszerelési díj

2009-ben, az ötödik Lóra Popfesztiválon a következőket díjazták:

- Horvát Zoltán – ének
- Rice Tivadar – közönségszavak díj
- Szloboda Tibor – szövegírói díj
- Benkő Attila, Zombori Ervin, Barta Arnold – zeneszerzői díj
- Visi Attila – hangszerelési díj

2010-ben, a hatodik Lóra Popfesztiválon csak az előző öt év díjazottjai léptek fel, nem osztottak díjakat.¹⁰³

A mozi története

A második világháború kezdetén (jugoszláv viszonylatban 1941 őszén) Sövényházi Béla kocsmatulajdonos merész vállalkozásba kezdett, amikor a filmvetítés mellett döntött. Nagybecskerekben ekkor már több évtizede vetítettek játékfilmeket a mozikban. A feltételek adottak voltak, hisz a város területén az ezredforduló óta volt villanyáram, és mozitermek is épültek. Muzslyán nem volt áram a filmvetítéshez, sem megfelelő helyiség. Sövényházi átalakította kocsiját, és kétszáz személy befogadására tette alkalmassá. A filmvetítő gépezet számára a villanyáramot áramfejlesztővel

¹⁰³ Uo.

biztosította (traktor motorja hajtotta az áramfejlesztőt), amelyet a gépész Bakos Mihály bácsi kezelt. A megszállók (német–magyar hatalom) engedélyezték a magyar filmek behozatalát és vetítését is. Óriási volt az érdeklődés a filmvetítés iránt, ami azt is jelentette, hogy Sövényházi ötlete és vállalkozása bevált. Az emberek sorban álltak a jegyekért, csak hogy egy-egy előadást megtekintsenek. A filmvetítést filmhíradó előzte meg, amelyben beszámoltak a háborús eseményekről is, így a muzslyaiak megtudtak egyet-mást a világ sorsáról. A két világháború közötti időszakban készült magyar filmek iránt volt a legnagyobb az érdeklődés, mindenekelőtt a fiatalok körében. A filmeket vasárnap délutánonként vetítették. Az új hatalom (a népfelszabadító bizottság) egy ideig még engedte működtetni a mozit, de a magántulajdon államosításával Sövényházi Béla kénytelen volt beszüntetni a mozi működését – a házát és a telkét megtarthatta. A mozi a nagybecskereki Jadran mozivállalathoz tartozott, és működtetésével Kapás Sándor kommunista népharcost bízták meg. A filmvetítés repertoárja bővült, mivel a népfelszabadító háború filmjei is felkerültek a vászonra. A filmhíradó žurnal néven futott tovább szerbhorvát nyelven. Minden mozikedvelő láthatta az ország újjáépítését, a hatalom elért eredményeit a társadalom minden területén. A hatvanas-hetvenes években fénykorát élte a mozi. Szinte minden este volt filmvetítés, vasárnaponként három időpontban: 16, 18 és 20 órakor. 16 órától gyermekfilmek voltak műsoron. A mozilátogatás annyira népszerű volt, hogy újévvárást is szerveztek a moziban, dupla vetítéssel.

1977–78-ban a nagybecskereki filmvállalat a falu központjában új mozit épített, amely 300 személy befogadására volt alkalmas.

A volt mozi épülete

Ekkor már elkezdődött a videorekorderek korszaka, és folyamatosan csökkent a moziátogatók száma, ami megkérdőjelezte a mozi működtetésének szükségességét. A múlt század nyolcvanas éveiben már csak hétvégeken volt vetítés, majd azt is megszüntették. Az épületet előbb kereskedelmi központtá rendezték be, ám a nagy inflációs években ezt az üzletet is bezárták. Az épületet egy vállalkozó vásárolta meg, és a Staklo üvegezővállalatot működtette benne. 2008-ban a helyi közösség a város nevében visszavásárolta az épületet. A jogi viszonyok rendezetlensége miatt az épület máig üresen áll.